

Áhrifasvið höfuðborgasvæðisins og helstu þéttbýlisstaða

Kynning á niðurstöðum rannsókna

Málþing samgönguráðs

Ferðir, Búseta og samgöngukerfi

Grand hótél Reykjavík

25. Janúar 2007

Bjarni Reynarsson
Land-ráð sf

Kynning - efnistöð

1. Almennt um rannsóknina og ferðir fólks
2. Ferðir sumar og vetur 2004 – 2005 – ferðabeltið ofl
3. Innanlandsflug
4. Erlendir ferðamenn
5. Ferðir frá 16 byggðasvæðum
6. Notagildi og framhald rannsóknar

1. Um rannsóknina – hreyfanleika og ferðir fólks

Bjarni Reynarsson

Almennt um rannsóknina

Rannsóknin: Unnin fyrir samgönguráð af Land-ráði sf í samvinnu við IMG Gallup og Félagsvísindastofnun - Kostuð af Vegagerð og Flugmálstjórn

Markmið rannsókna: Gefa heildstætt yfirlit yfir ferðavenjur landsmanna út fyrir höfuðborgarsvæðið og stærstu þéttbýlisstaði 2004 – 2006, bæði að sumri og vetri. Mynda gagnabanka sem nýtist við stefnumótun í samgöngumálum – sérstaklega endurskoðun samgönguáætlunar

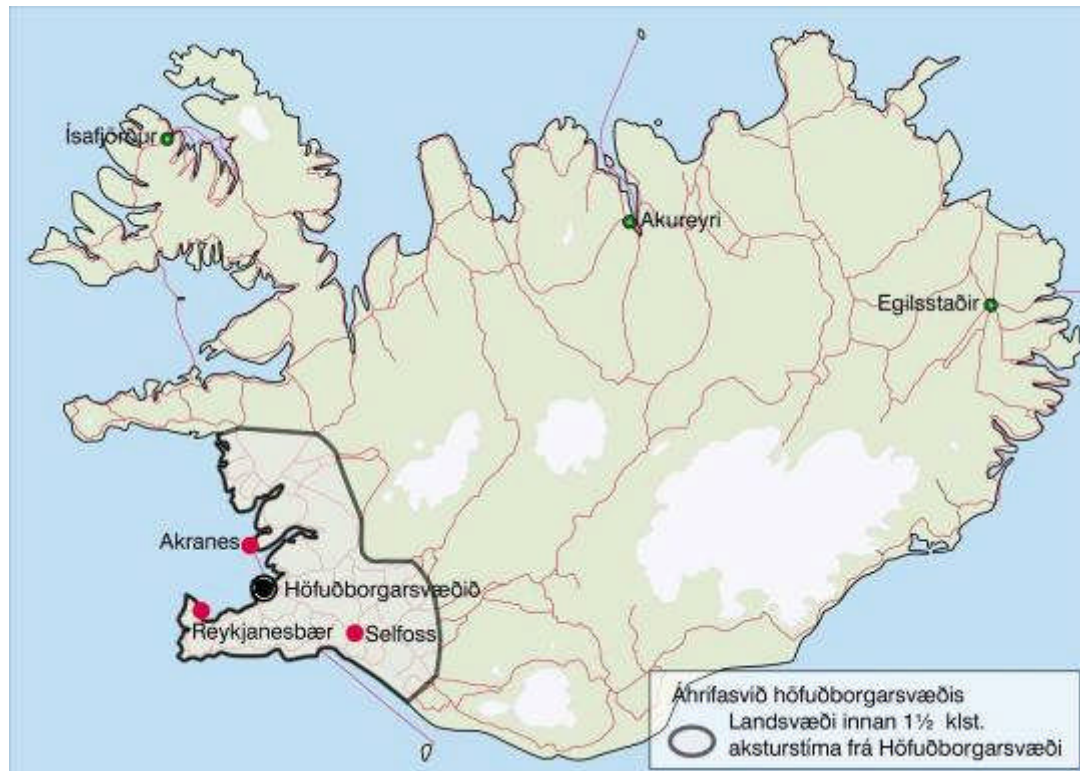
Vinnubrögð: Niðurstöður rannsóknarinnar eru kynntar í 5 greinargerðum. Í fjórum þeirra er unnið með viðhorfskannanir. Um er að ræða um 40 spurningar um ferðavenjur, – ferðamáta – ferðatíma – vegalengdir – tíðni ferða – erindi – þjónustu ofl. þætti. Í allt eru svarendur um 4.500 manns. Upplýsingar flokkaðar í 10 félagsþætti og 50 breytur

Könnunarstaðir: A) Höfuðborgarsvæðið, Akranes – Reykjanesbær – Selfoss (jaðarbyggð), Ísafjörður – Akureyri – Egilsstaðir (landsbyggðarkjarnar)

B) Öll landsbyggðin skipt í 16 byggðasvæði (- Höfuðborgarsvæði og Suðurnes) **C)** 8 flugstöðvar á landsbyggð

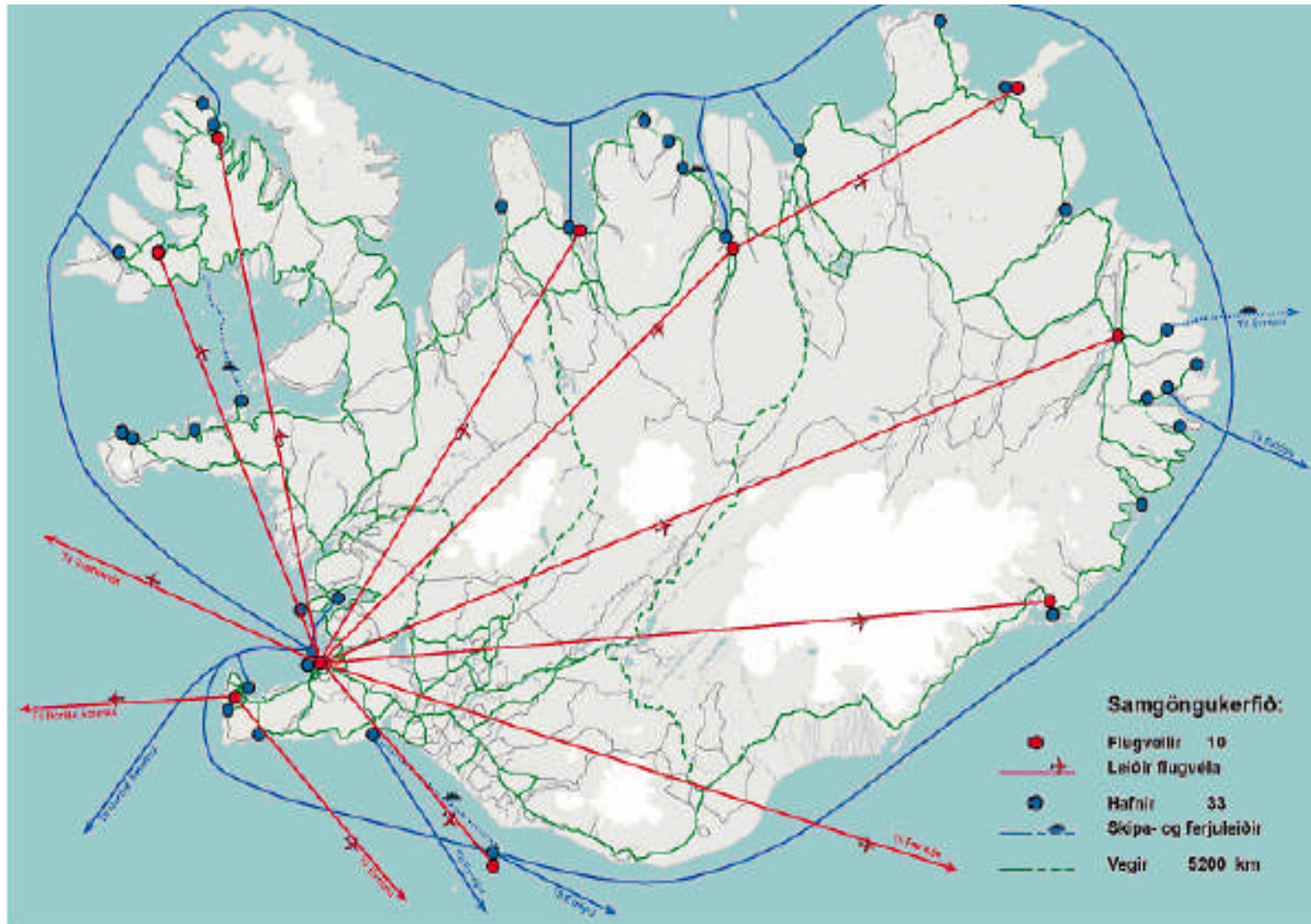
Greinargerðir:

- 1) Sumarferðir 2004 (júní – ágúst). Greinargerð, nóvember 2004
- 2) Vetrarferðir 2004 – 2005 (desember – febrúar). Greinargerð, sept. 2005
- 3) Ferðir erlendra ferðamanna. Greinargerð júní 2006
- 4) Farþegar í innanlandsflugi (mars – apríl 2006). Greinargerð sept. 2006
- 5) Ferðir til Reykjavíkur frá 16 byggðasvæðum (des.2005 – febrúar 2006). Greinargerð í nóvember 2006

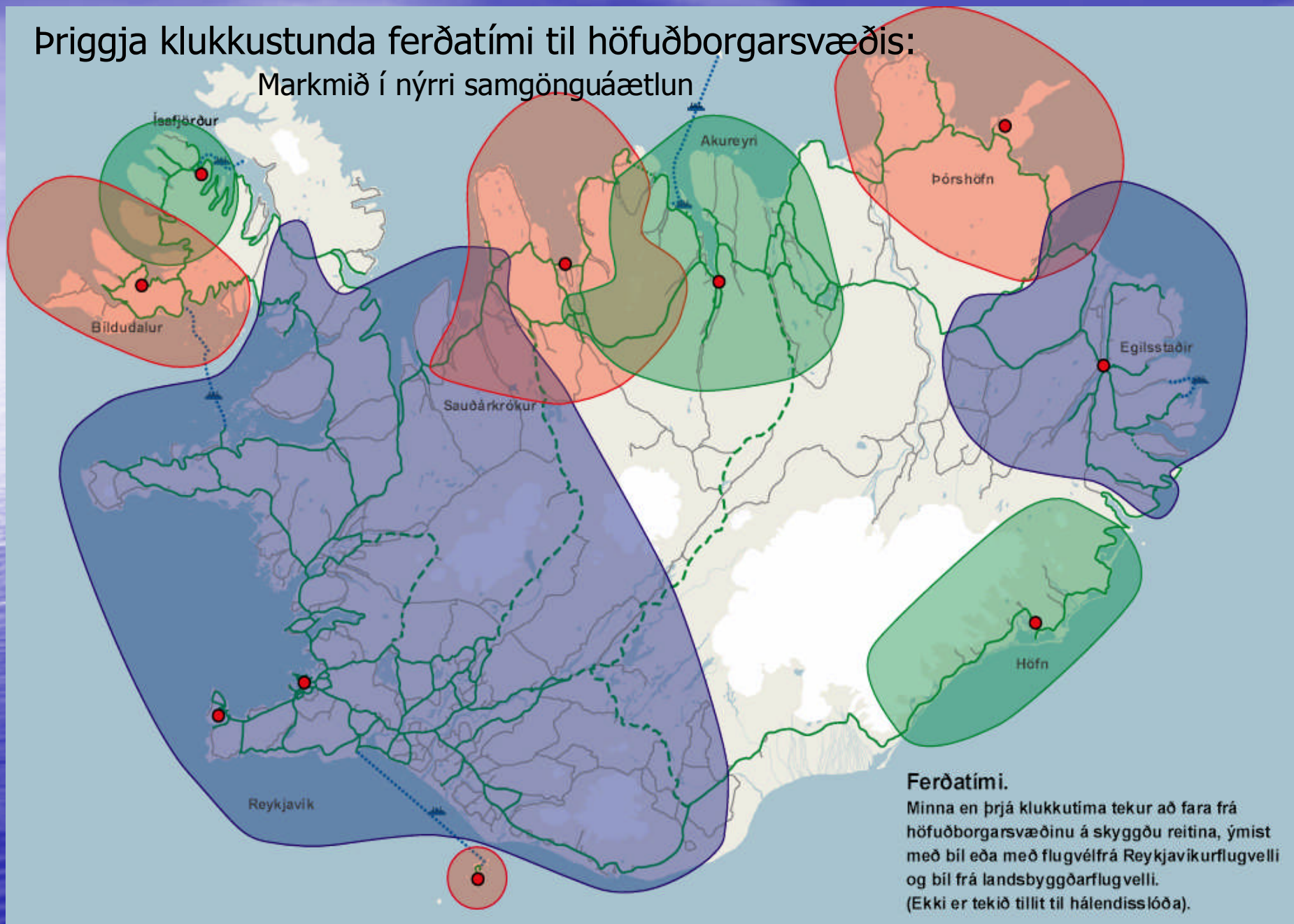
Markmið í samgönguáætlun 2003 – 2014

Skilyrði verði sköpuð fyrir sem flesta landsmenn til að komast til og frá höfuðborgarsvæðinu á innan við 3½ klst.

Þriggja klukkustunda ferðatími til höfuðborgarsvæðis:

Markmið í nýrri samgönguáætlun

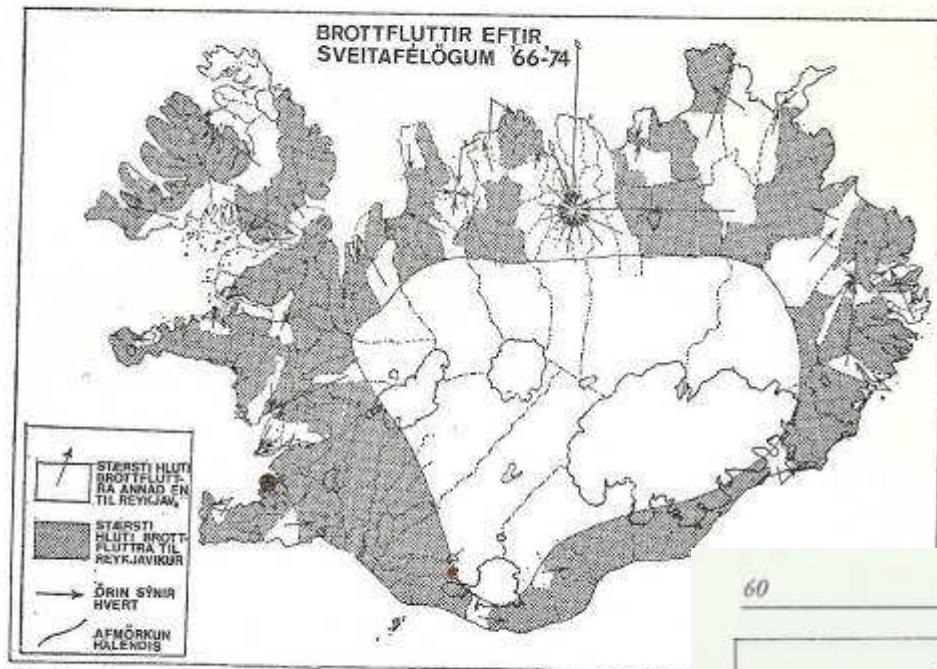
Hreyfanleiki og áhrifasvið borga og bæja

- Í félagsvísindum fjallað um þrennskonar hreyfanleika: félagslegan – efnahagslegan og **landfræðilegan**
- Landfræðilegur hreyfanleiki er flokkaður í búferlaflutninga og **daglegar ferðir** (algjör breyting á daglegu atferli eða ekki)
- Daglegum ferðum er oft skipt í ferðir innan og **út fyrir búsetusvæði** (samskipti minnka hratt með aukinni fjarlægð)
- Virkasta samskiptasvæðið umhverfis borgir og þéttbýlisstaði kallað - **áhrifasvið** eða þjónustusvæði á íslensku, og urban hinterland eða urban field á ensku – reglulegar ferðir vegna vinnu **pendling**

Áhrifasvið borga og bæja

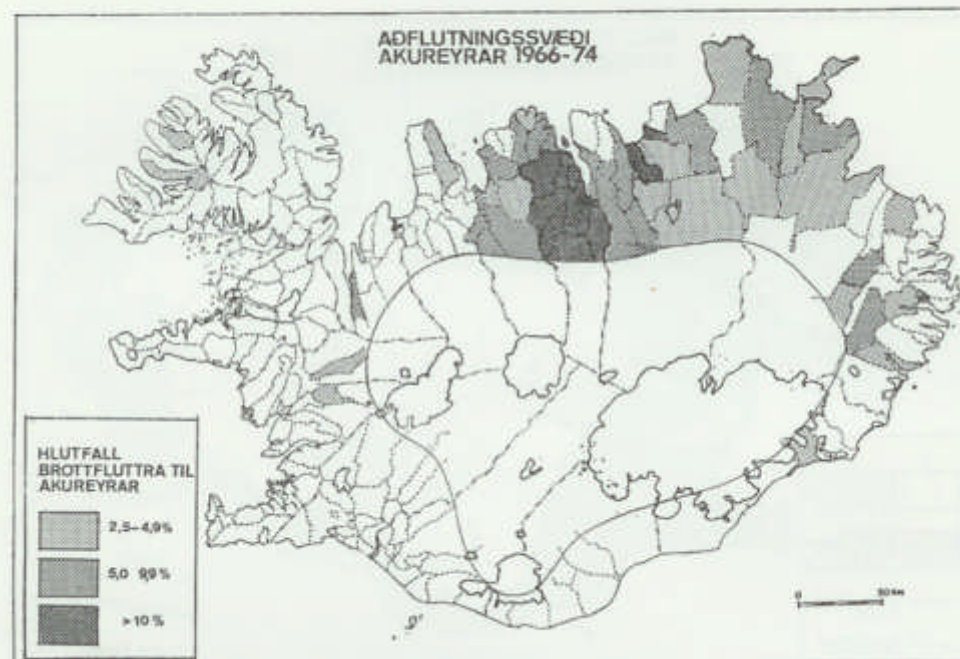
Mikill hreyfanleiki einkennir nútíma samfélag – daglegar athafnir ekki bundnar af mörkum sveitarfélaga

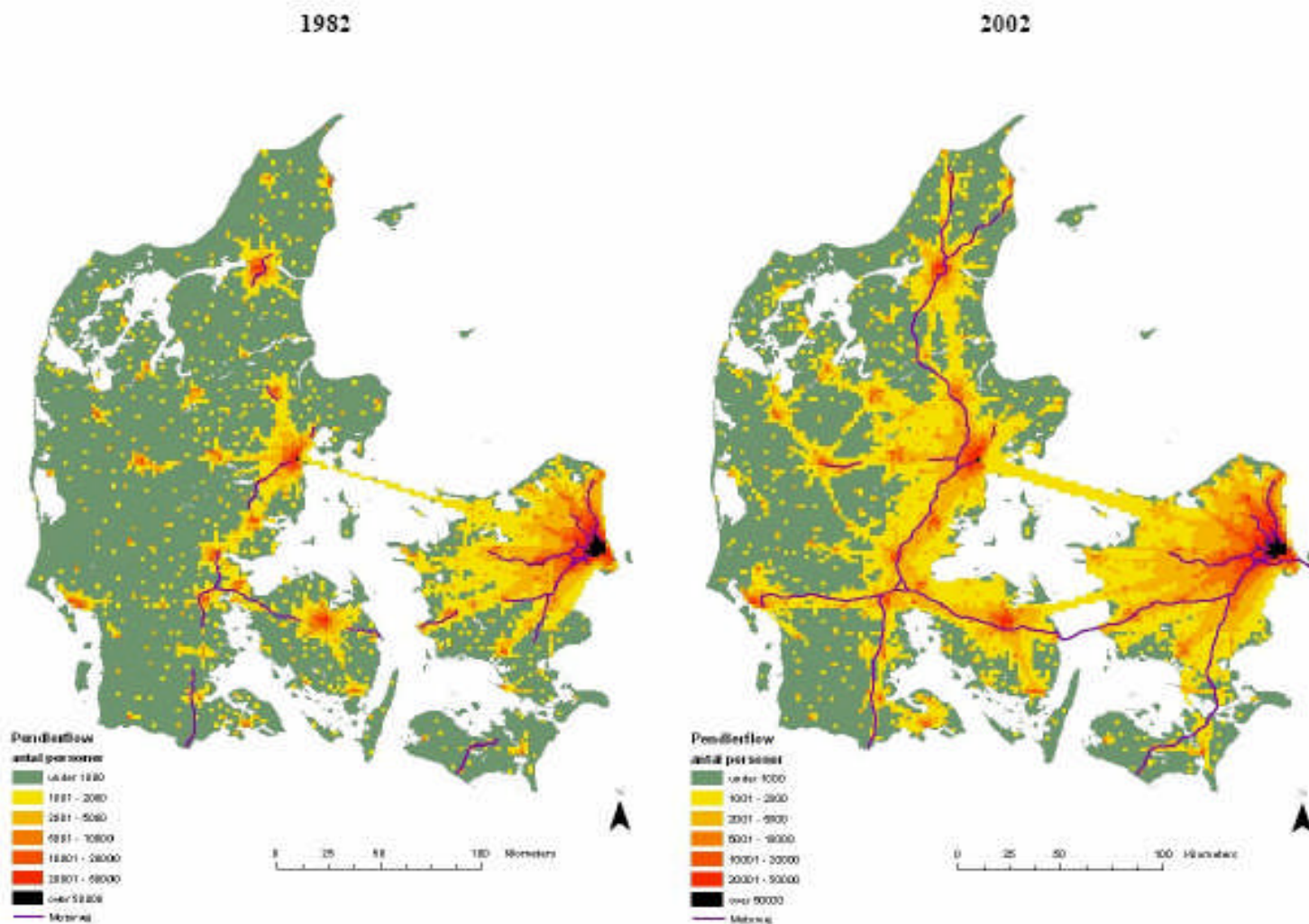
Mynd 9.

Flutningar milli sveitarfélaga
1966-1974
„áhrifasvið“

Mynd 10.

Figur 3. Pendlerflows 1982 og 2002

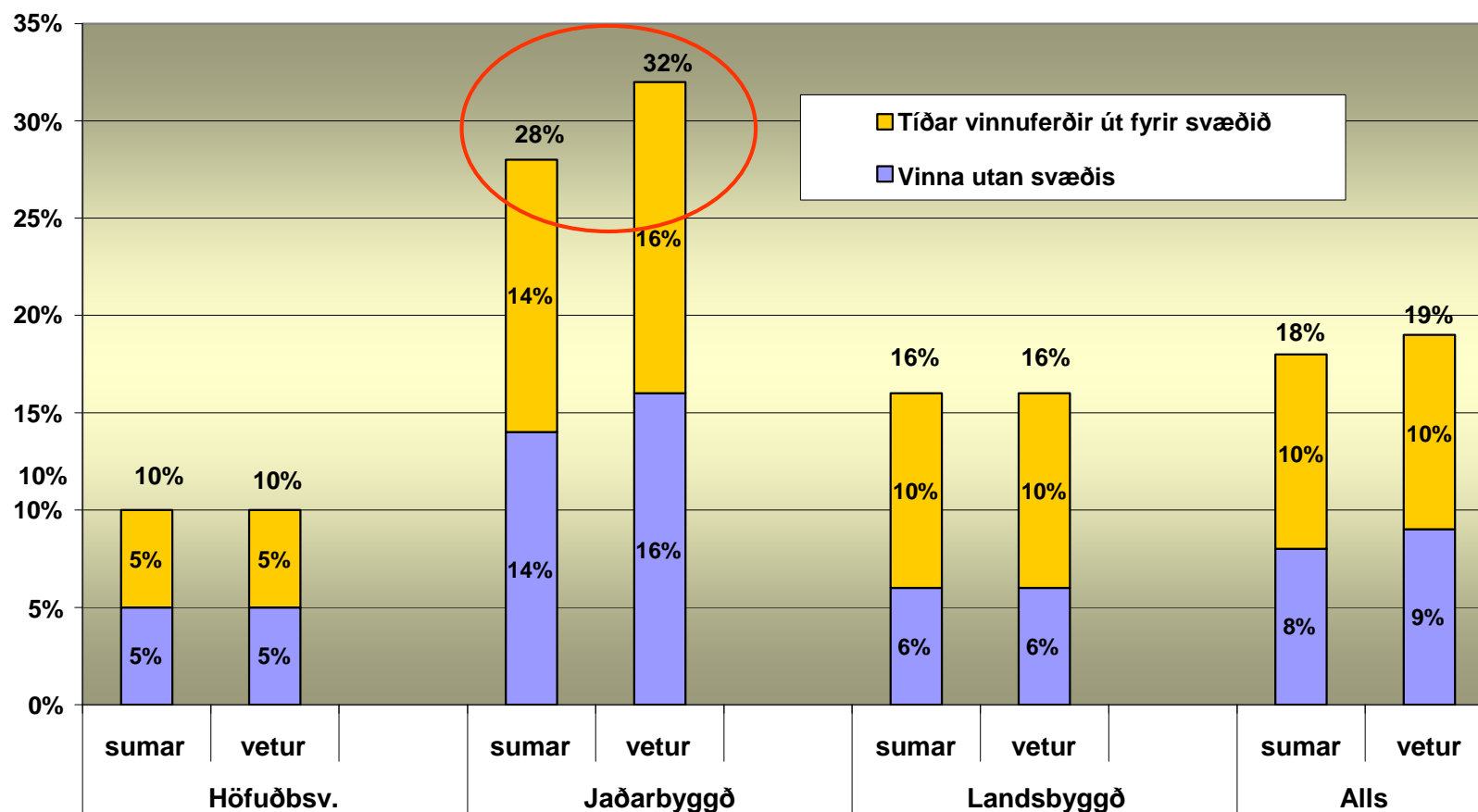
Ferðir til og frá vinnu í Danmörku 1982 og 2002 (Pendling)

2. Sumar og vetrarferðir 2004- 2005

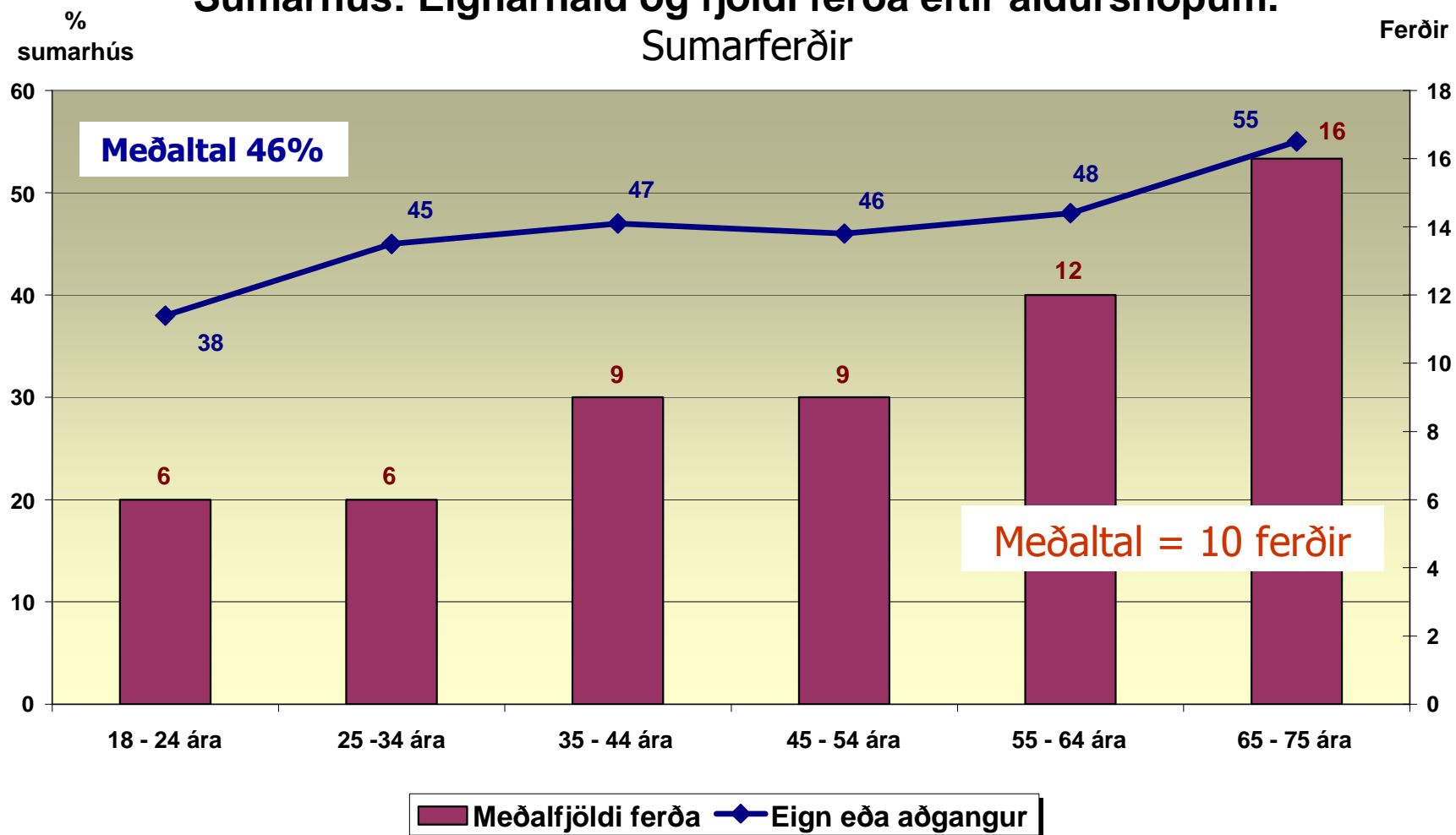
- Tvær viðhorfskannanir - um 1.200 manns svöruðu hvorri
- Um 40 spurningar í hvorri könnun um 30 þær sömu
- Könnunarstaðir:
 - höfuðborgarsvæðið
 - jaðarsvæði höfuðsv. (Akranes – Árborg og Reykjanesbær)
 - landhlutamiðstöðvar (Ísafjörður – Akureyri og Egilsstaðir)

Vinnuferðir út fyrir búsetusvæði sumar og vetur 2004 - 2005 - hlutfallstölur

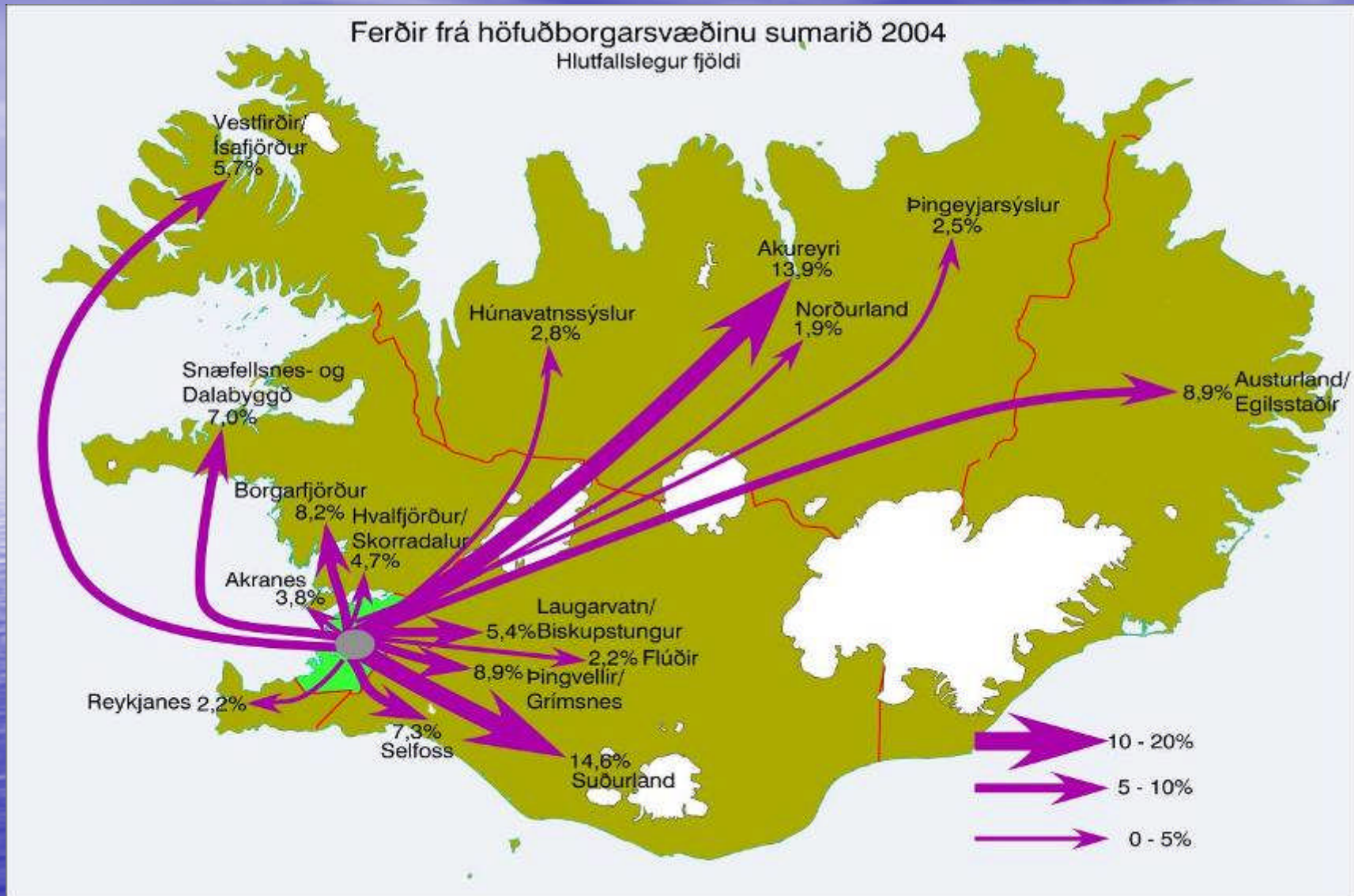

Sumarhús: Eignarhald og fjöldi ferða eftir aldurshópum.

Sumarferðir

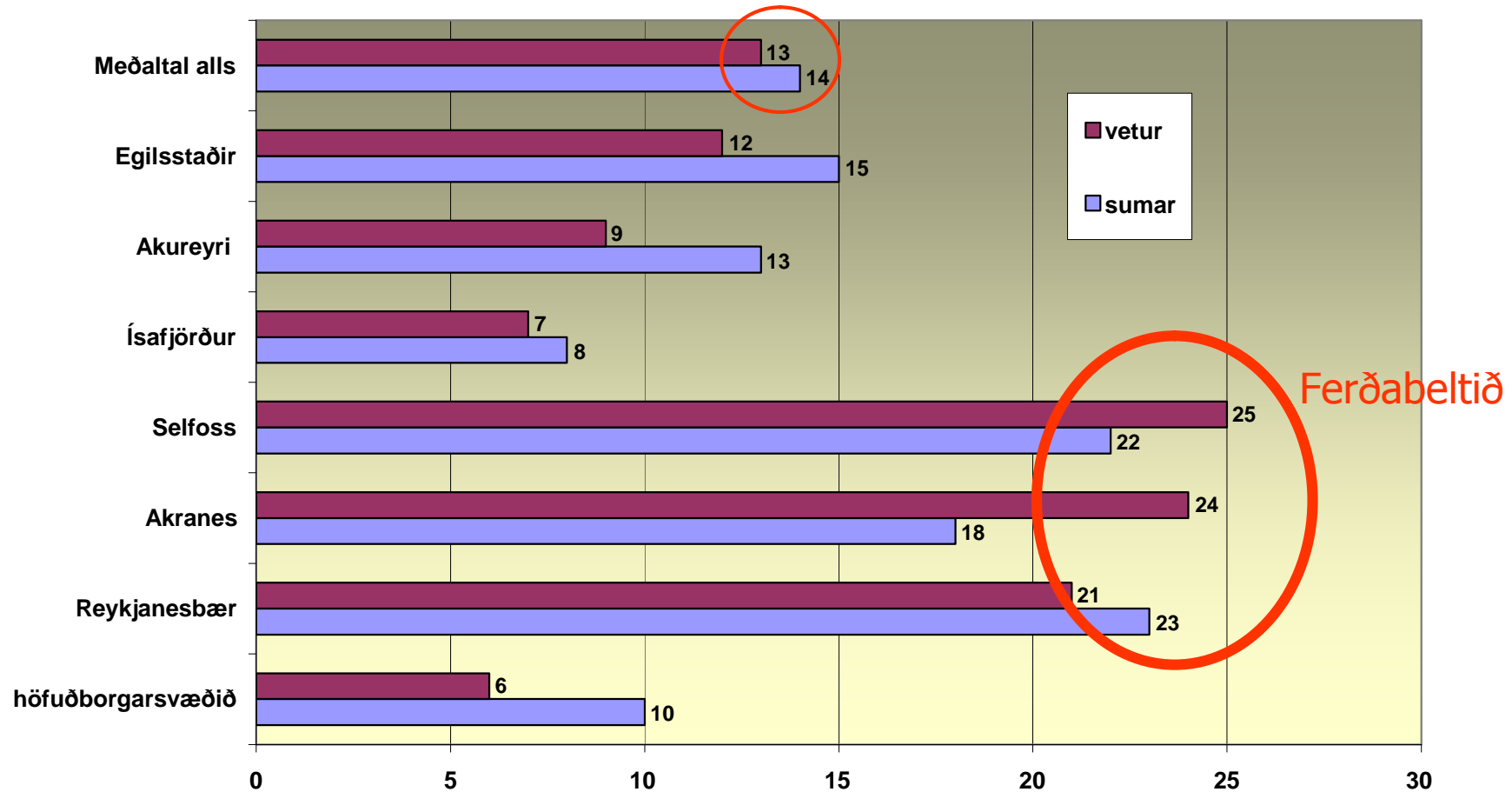
Ferðir frá höfuðborgarsvæðinu sumarið 2004 Hlutfallslegur fjöldi

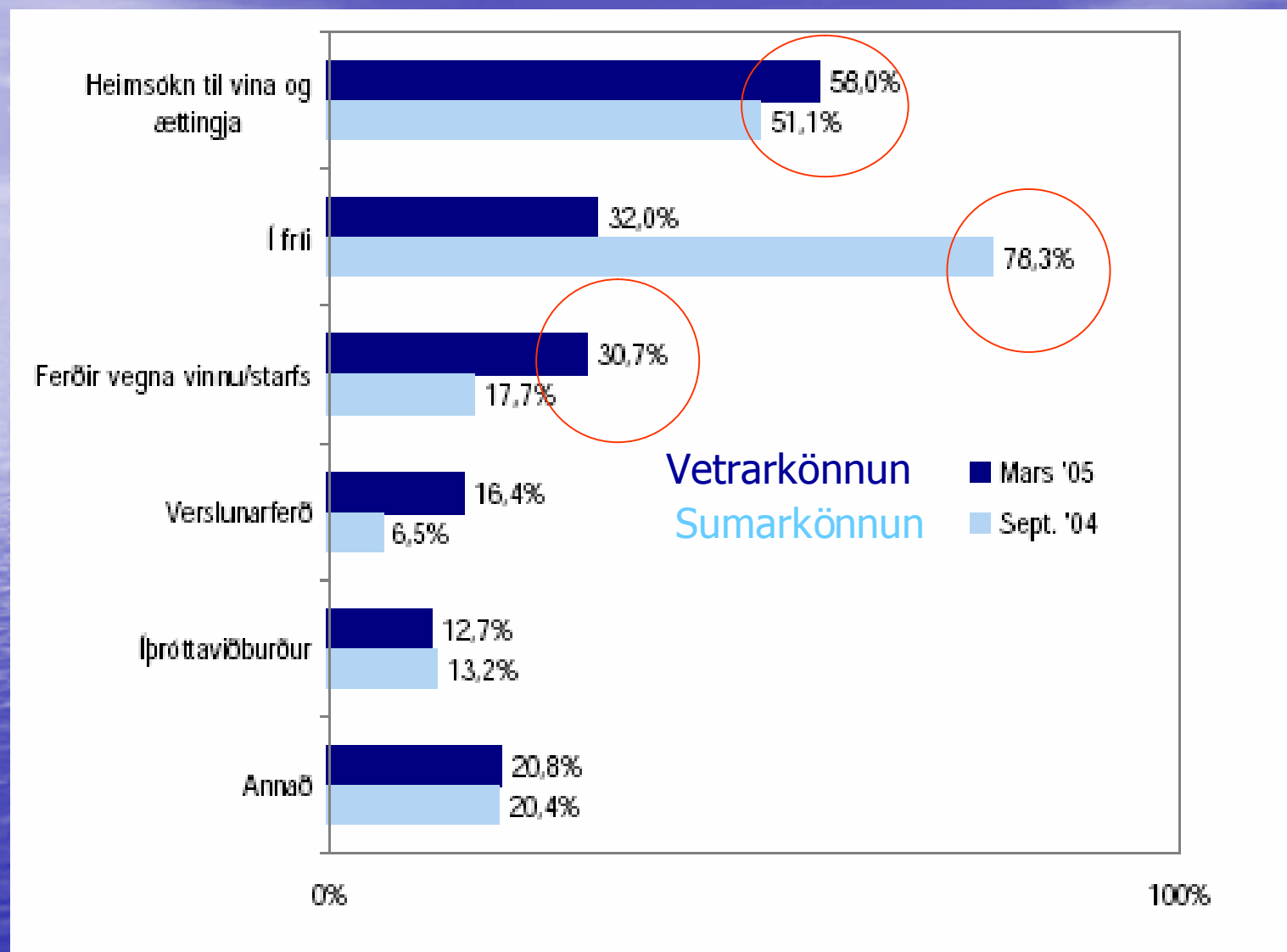
Bjarni Reynarsson

Meðalfjöldi allra ferða út fyrir búsetusvæði

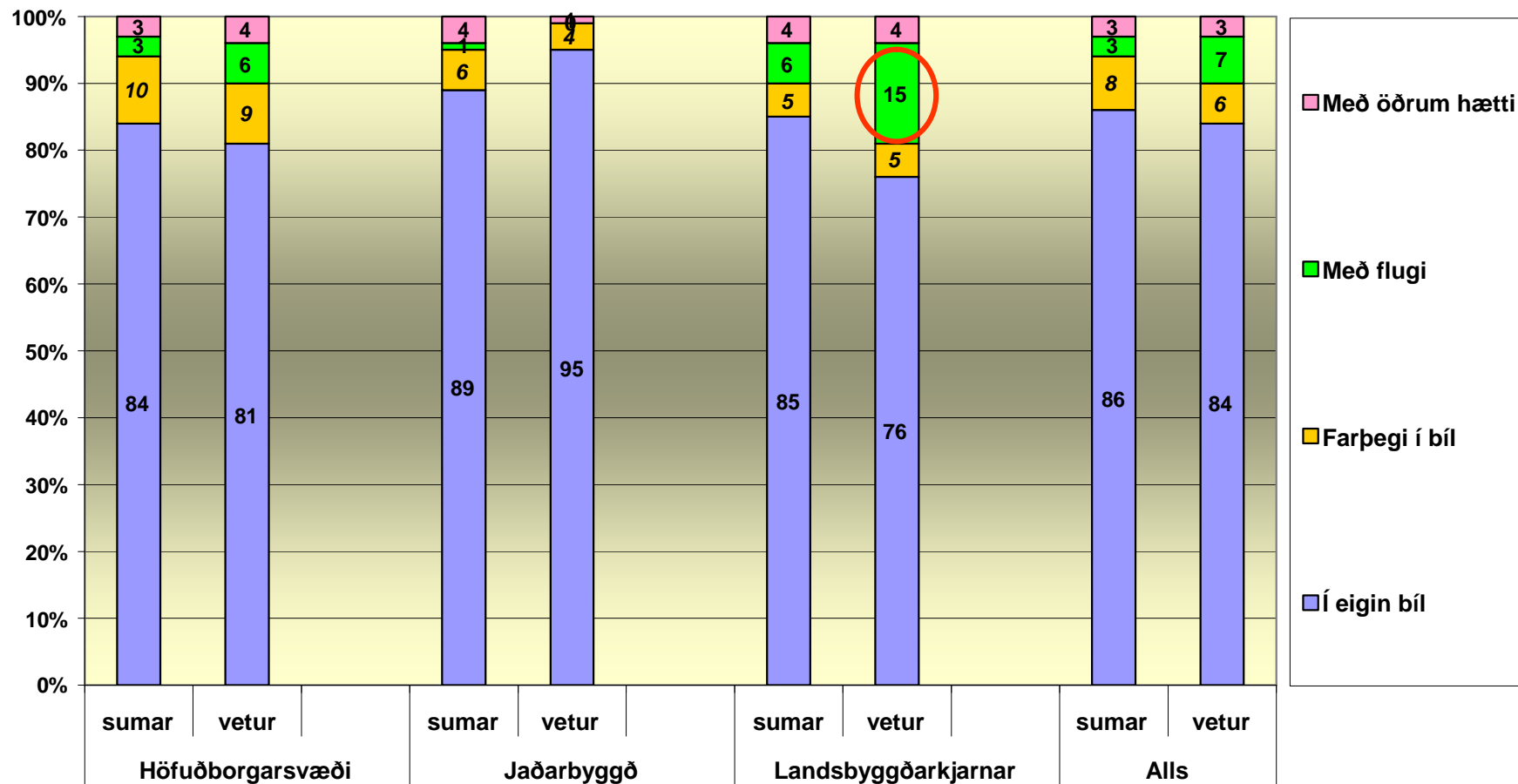
Sumarið 2004 og veturinn 2004 - 2005

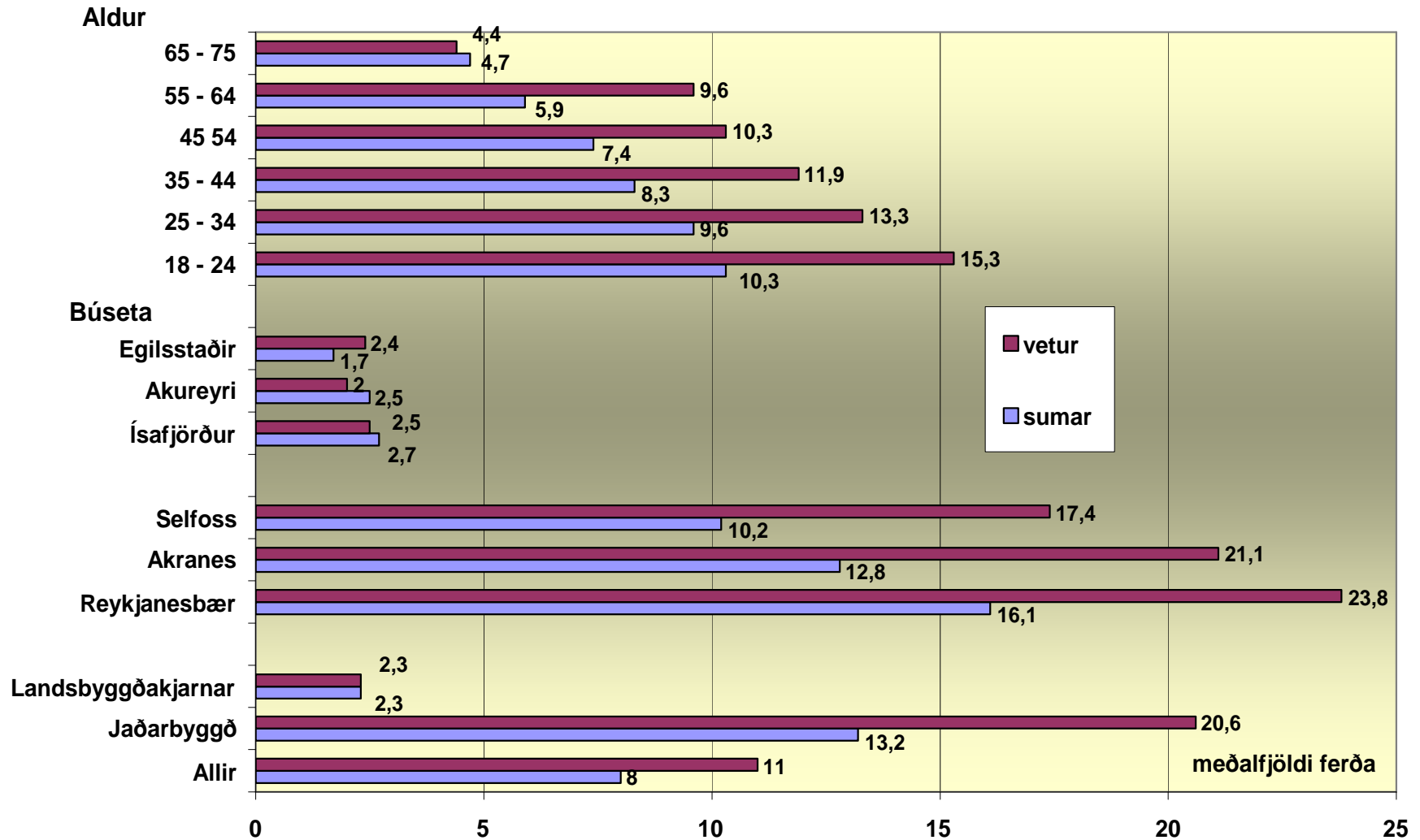
Erindi ferða út fyrir búsetusvæði sumarið 2004 og veturinn 2005

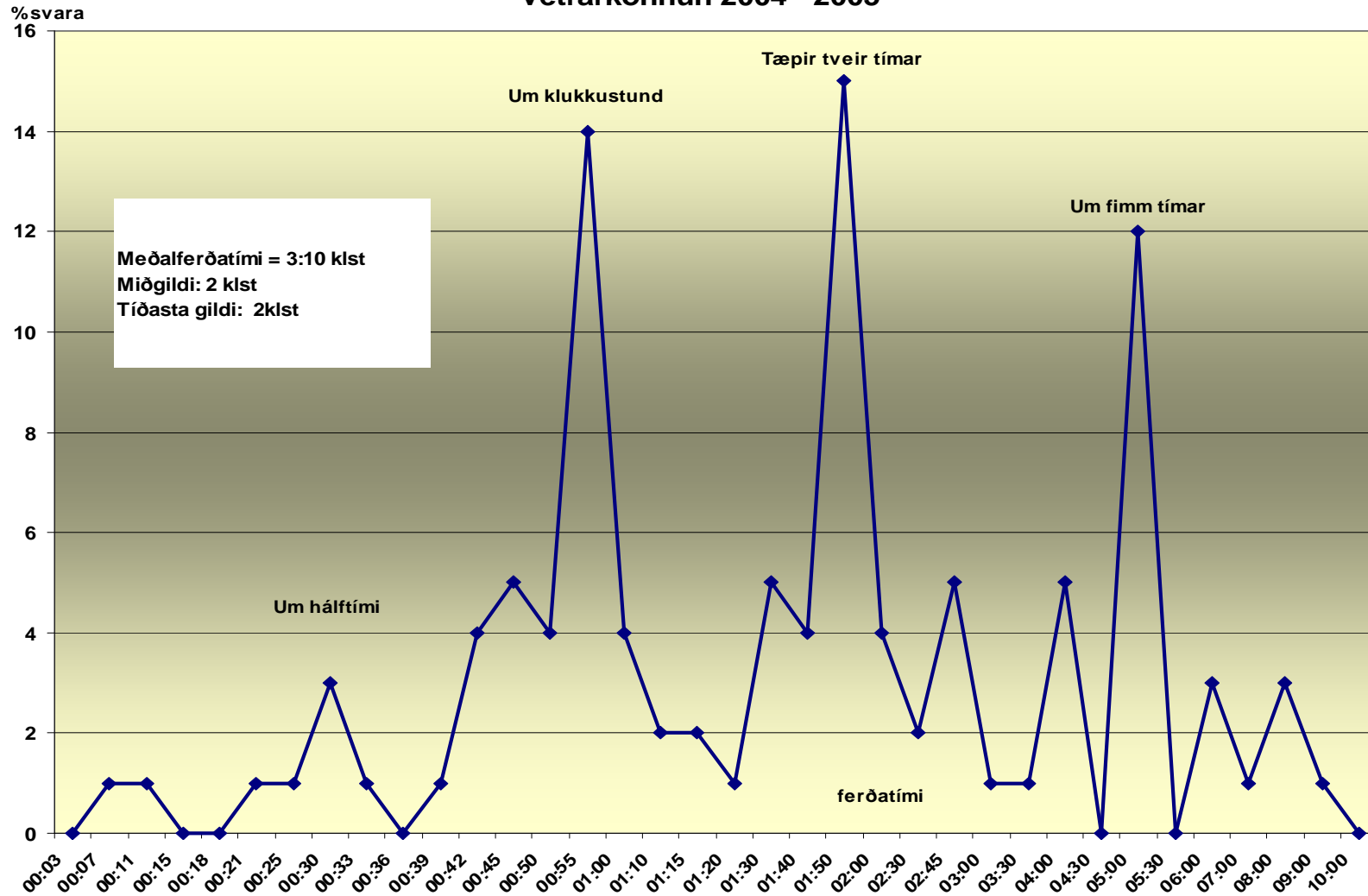
Ferðamáti sumar 2004 og vetur 2004 - 2005: Hlutfallstölur eftir búsetusvæðum

Tíðni ferða til höfuðborgarsvæðis eftir aldri og búsetu 2004 - 2005

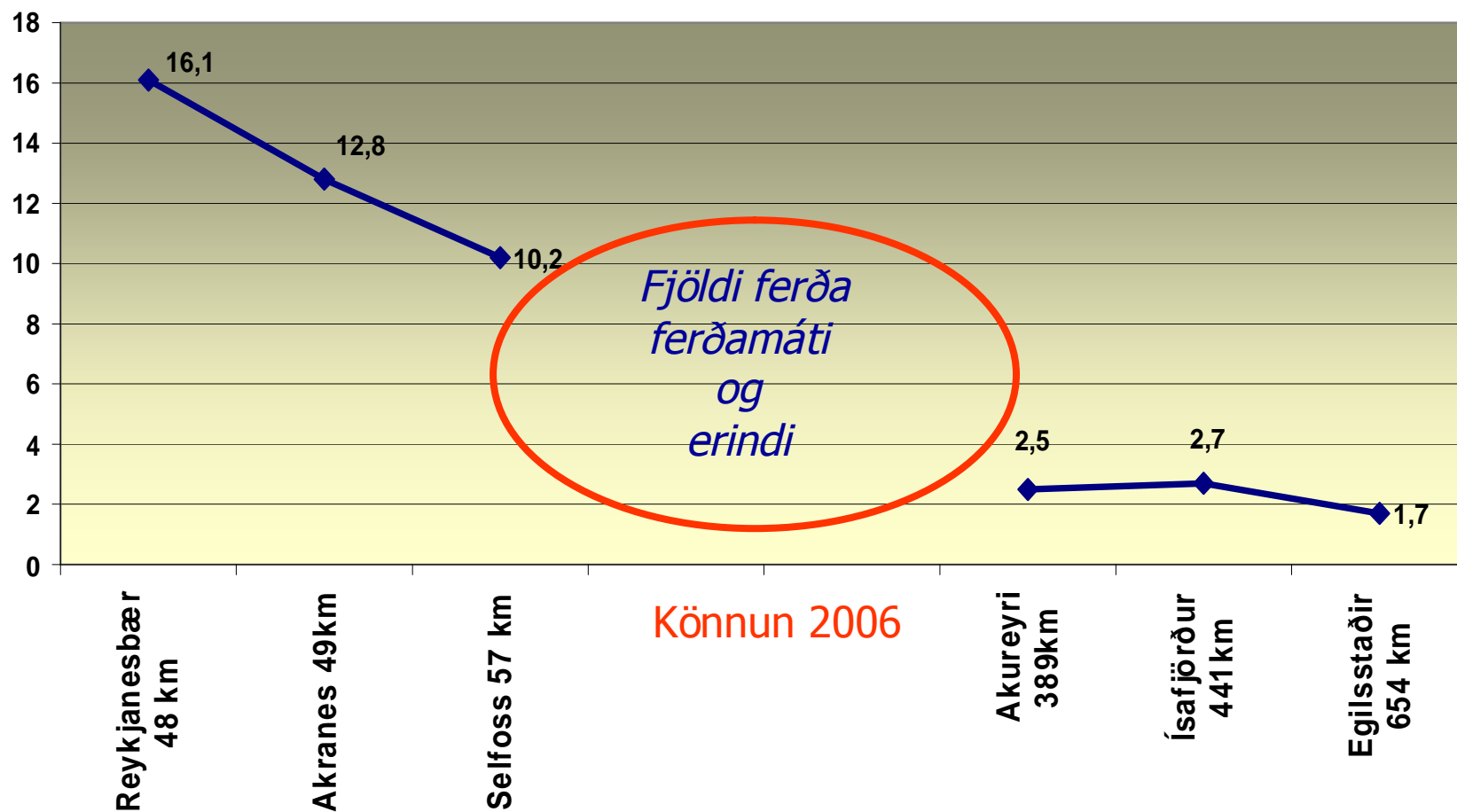

Ferðatími út fyrir Höfuðborgarsvæði - vetrarkönnun 2004 - 2005

Bjarni Reynarsson

Fjöldi ferða til Reykjavíkur sumarið 2004 Könnunarstaðir og fjarlægð

Helstu niðurstöður sumar og vetrarkannanir 2004 - 2005

- Hreyfanleiki mikill – mestur í jaðarbyggðum - 2 ferðir á viku út fyrir búsetusvæði að meðaltali = **ferðabeltið** (hbsv. 0,5 ferðir)
- Um 30% íbúa í jaðarbyggðum vinna utan búsetusvæðis, flestir á höfuðborgarsvæði
- Hið virka höfuðborgarsvæði nær í 60 - 100 km fjarlægð frá miðju þess (1 - 1½ klst. aksturstíma)
- Hluttur einkabíls af öllum ferðum yfirgnæfandi - 93% - Ákveðnir hópar notar flug mikið en flestir lítið
- Mikil andstaða er meðal íbúa á landsbyggðinni gegn flutningi miðstöðvar innanlandsflugs úr Vatnsmýri til Keflavíkur – 82% - Andstaða einnig mikil á höfuðborgarsvæðinu - 48%.

3. Innanlandsflug

Bjarni Reynarsson

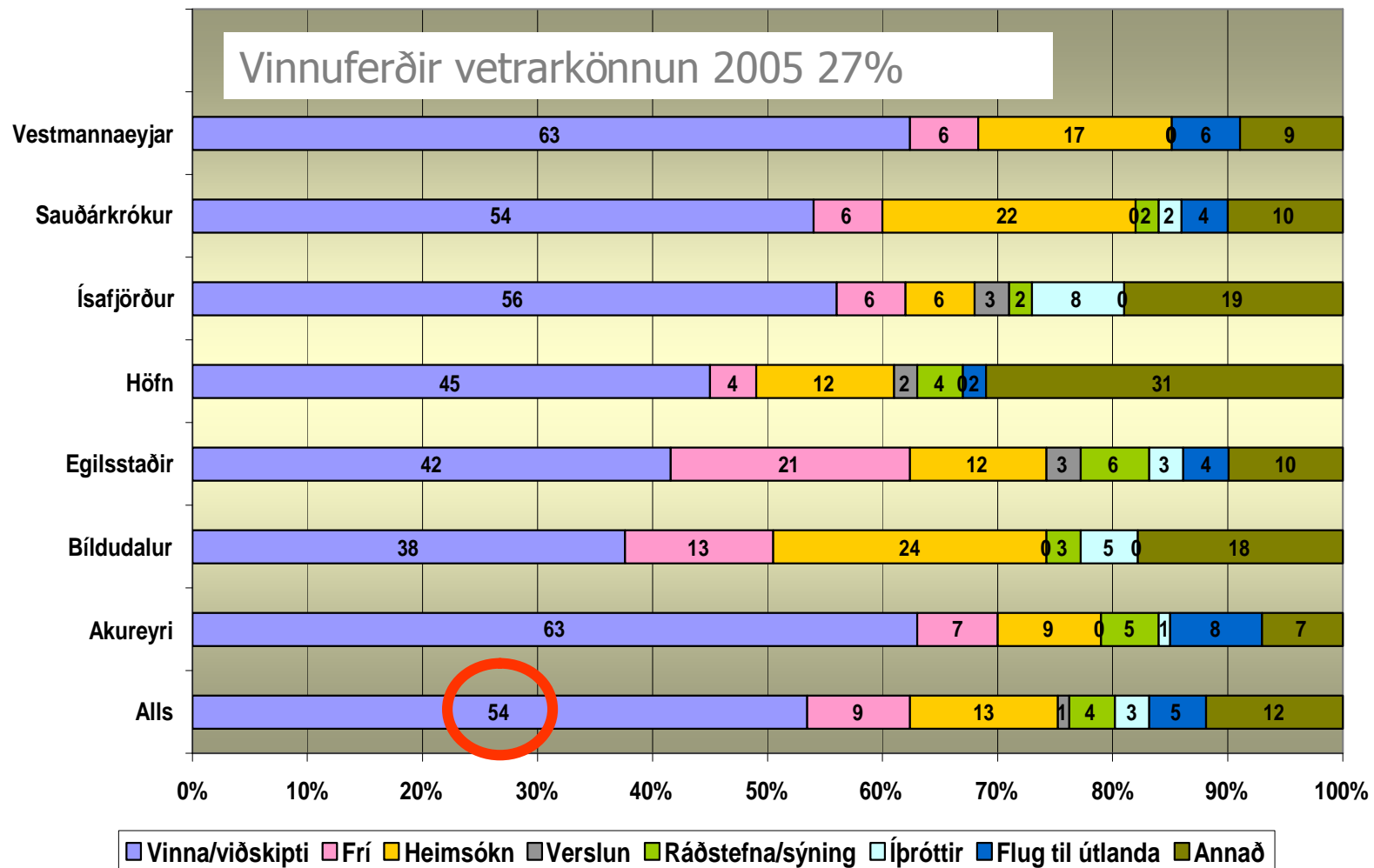
Framkvæmd könnunar á innanlandsflugi

- Markmið að afla staðgóðra upplýsinga um ferðavenjur flugfarþega
- Könnun fór fram á 8 flugstöðvum á landsbyggðinni :
Bíldudal – Gjögri – Sauðárkróki – Akureyri – Egilsstöðum – Höfn og Vestmannaeyjum
- Hún fór fram í mars og apríl 2006 og fengust um 570 nothæf svör
- Á spurningalistanum voru 23 spurningar þar af 6 bakgrunnspurningar
- Í hinum þremur viðhorfskönnunum var einnig spurt um flugvenjur.

Aldur, kyn, menntun og tekjur

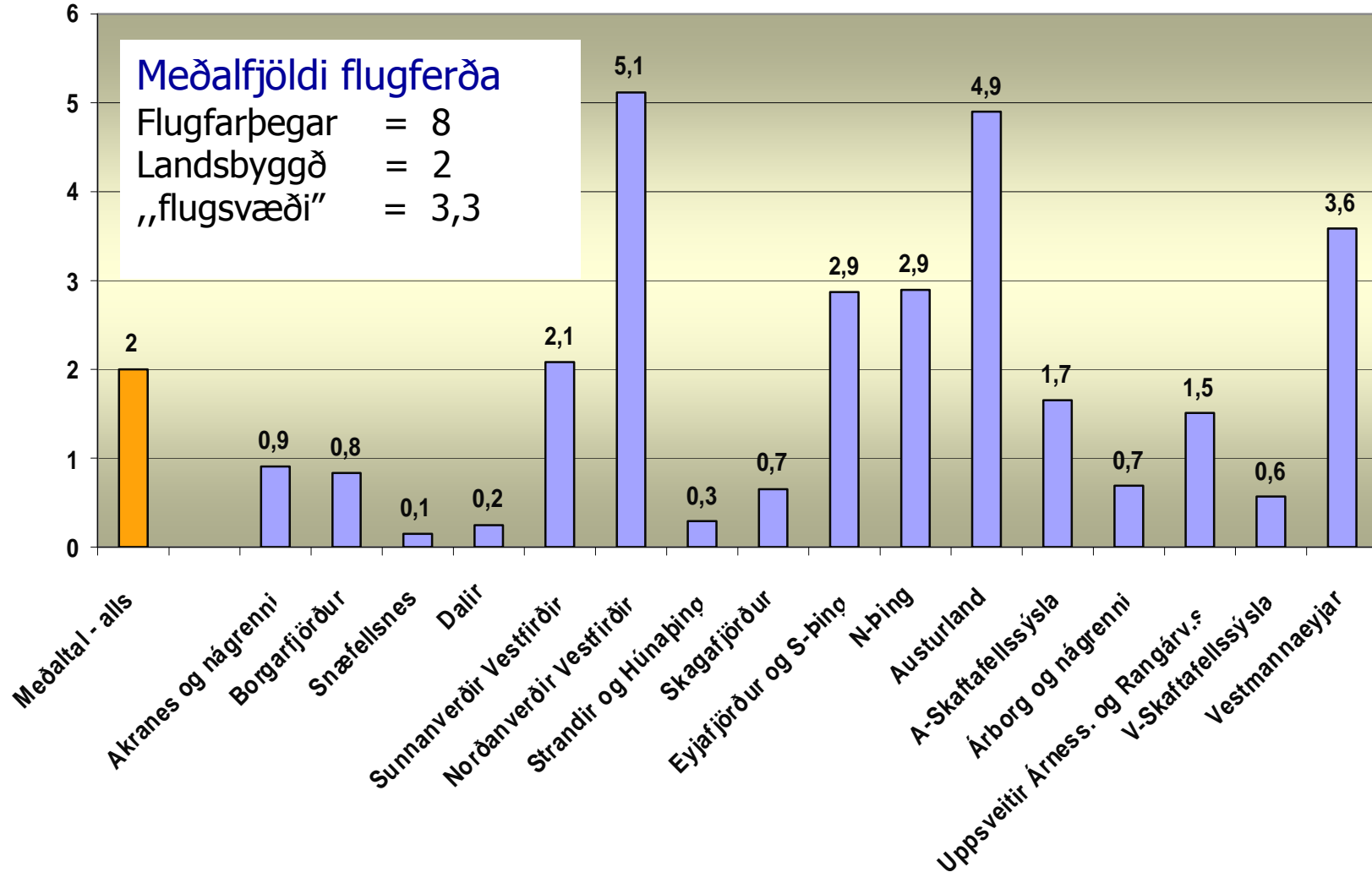
- 50% flugfarþ. 35 – 54 ára 38% landsmanna
- 54% karlar og 46% konur
- 41% flugfarþega með háskólapróf - 14% landsbyggðarfólks
- 31% flugfarþega með meir en 550 þúsund í fjölskyldutekjur – 17 % landsbyggðarfólks

Aðalerindi með flugferð

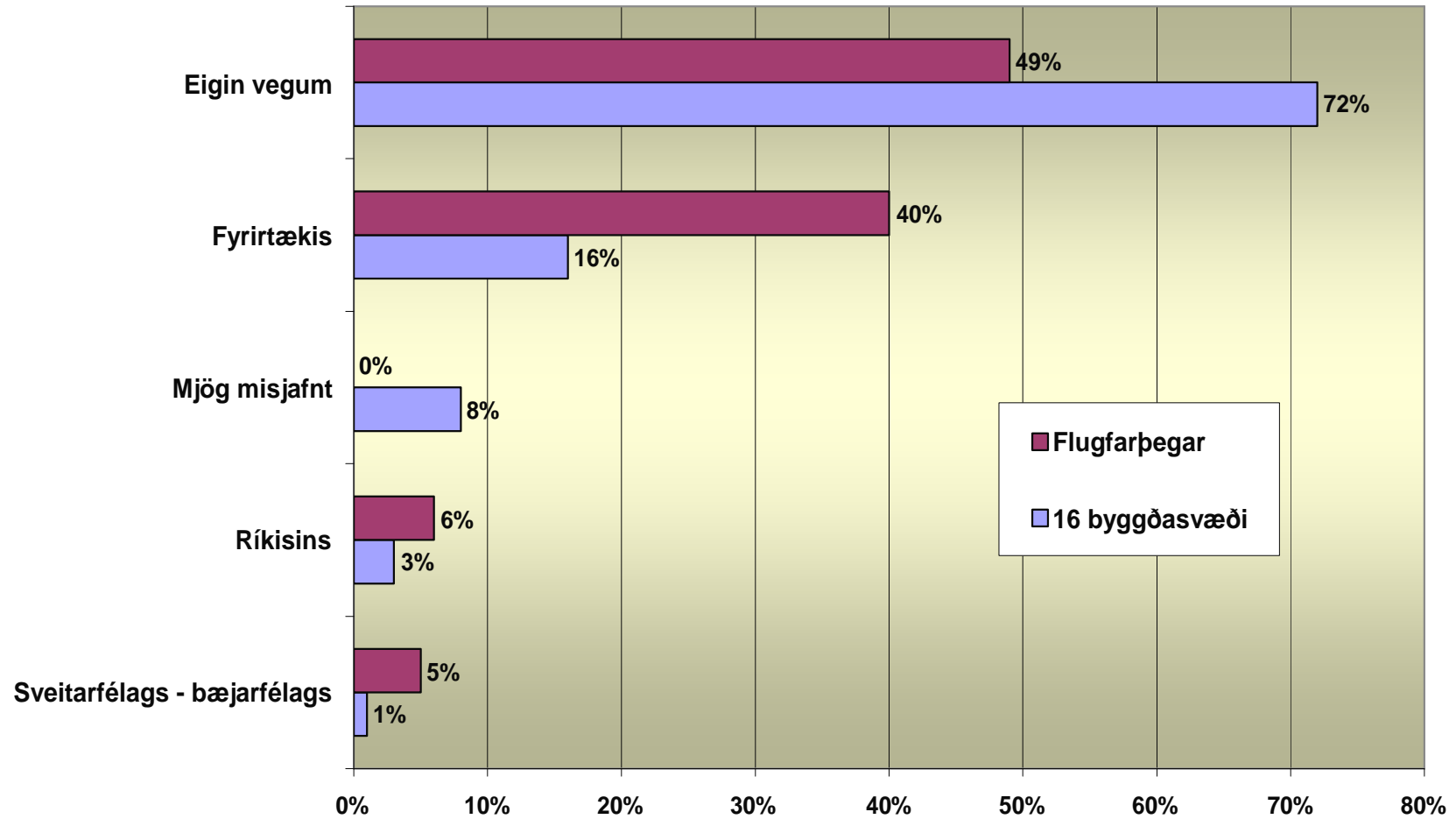

Hve oft á ári flýgur þú innanlands að jafnaði ?

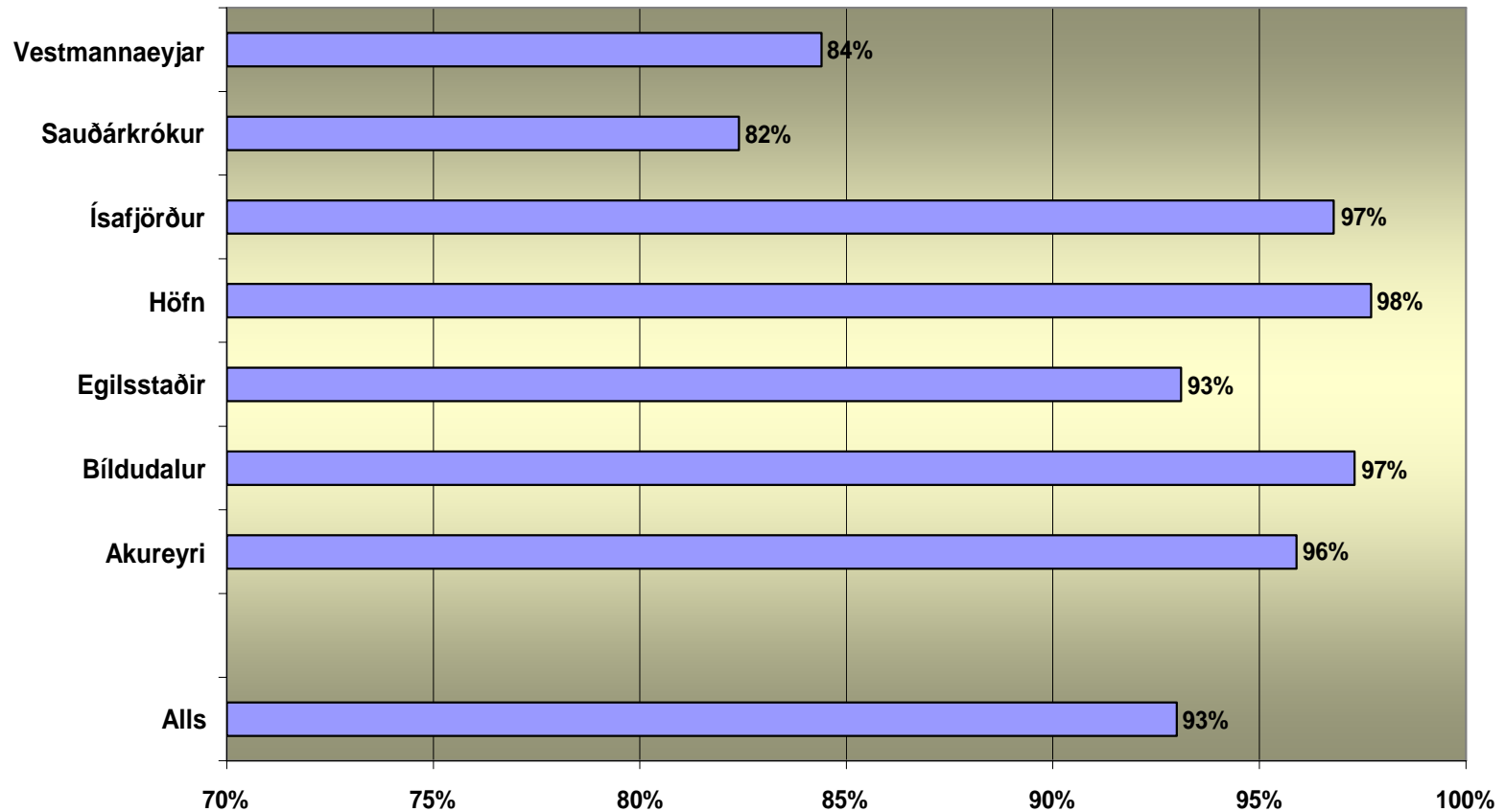
Meðalfjöldi ferða

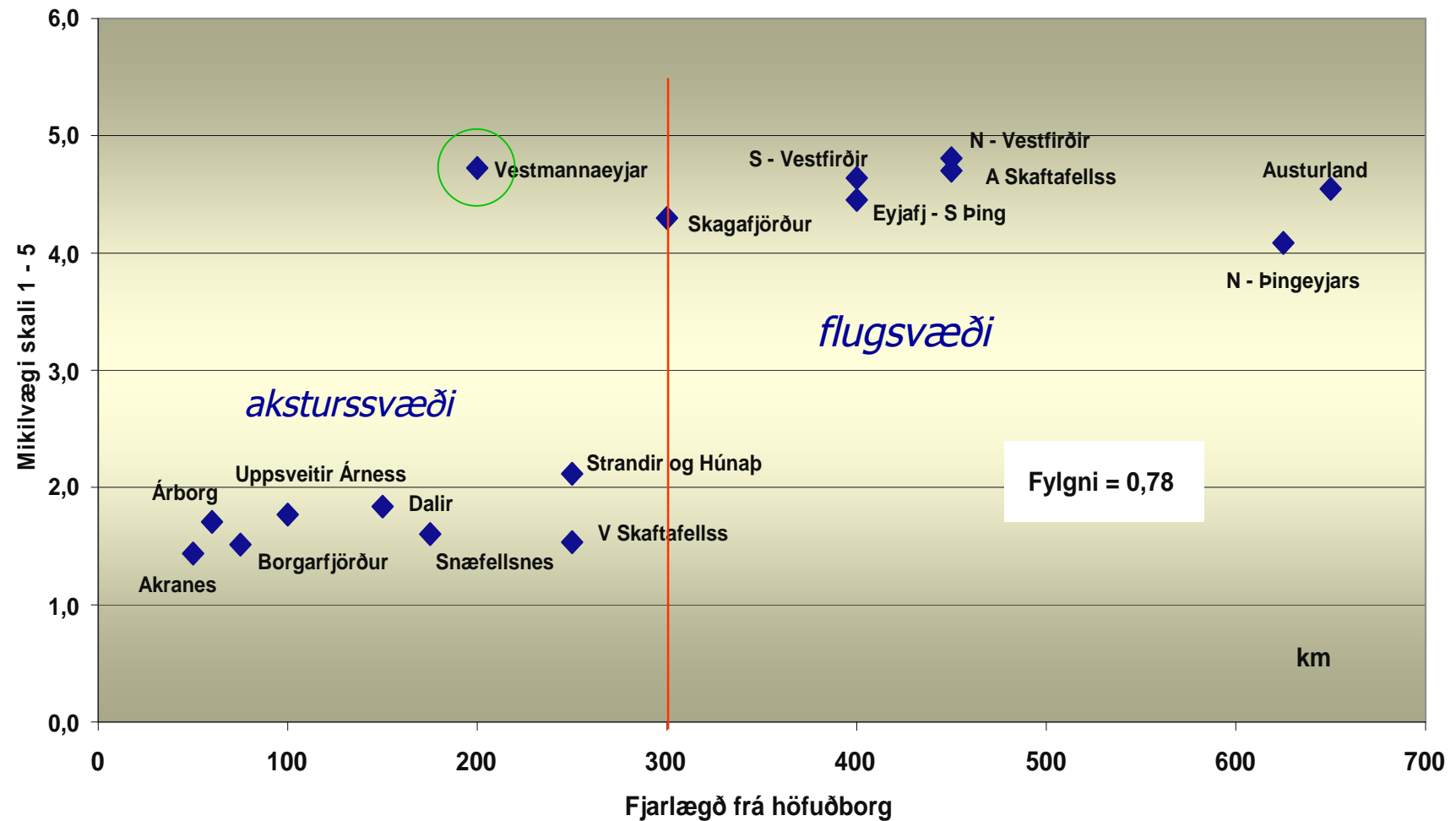
Á hvers vegum flýgur þú?

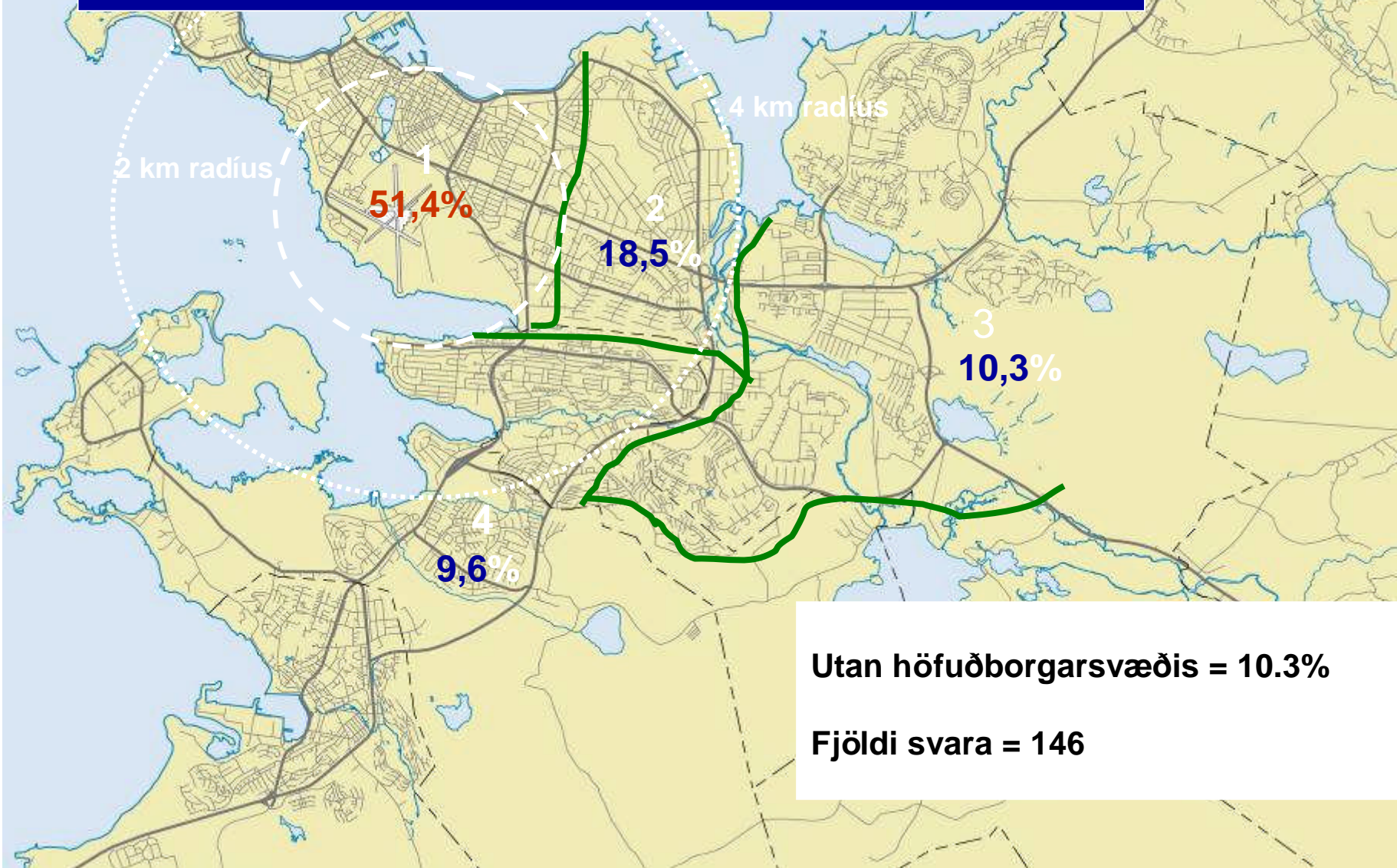
Mikilvægi flugs fyrir byggðarlag - svör allra og eftir flugvöllum hlutfall þeirra sem svöruðu - mjög mikilvægt

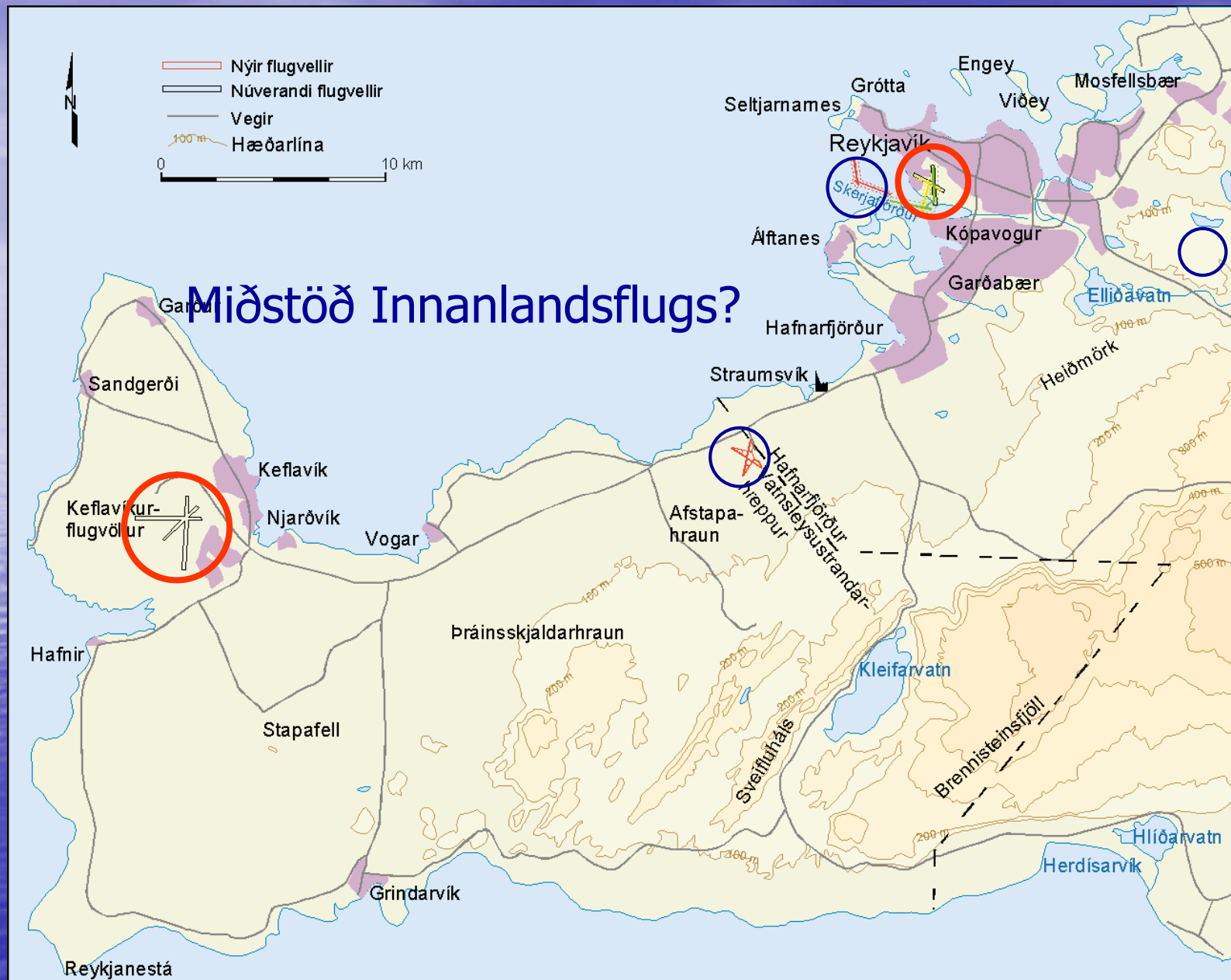

Mikilvægi flugs og fjarlægð frá höfuðborgarsvæði

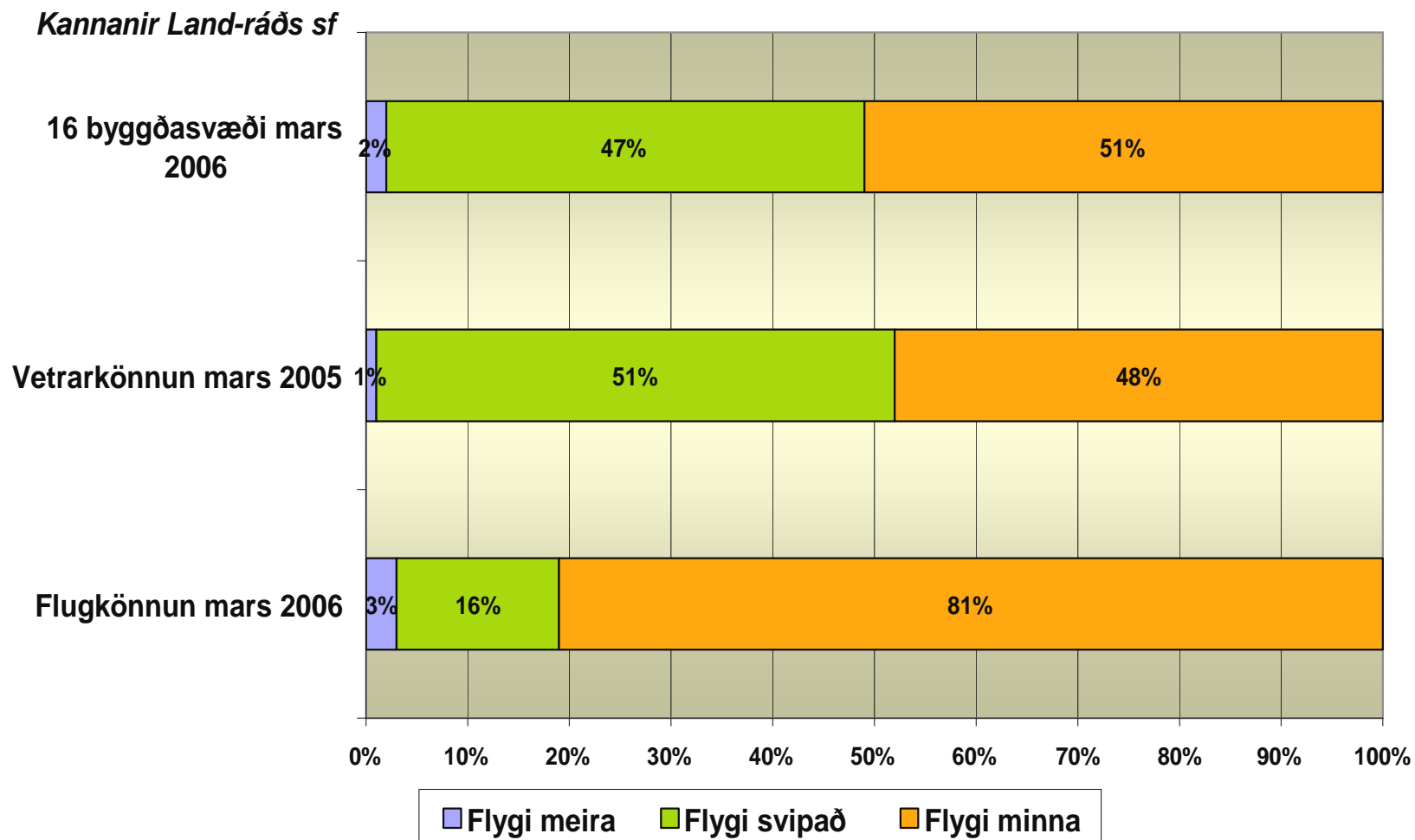
Aðalerindi flugfarþega á höfuðborgarsvæði eftir svæðaskiptingu

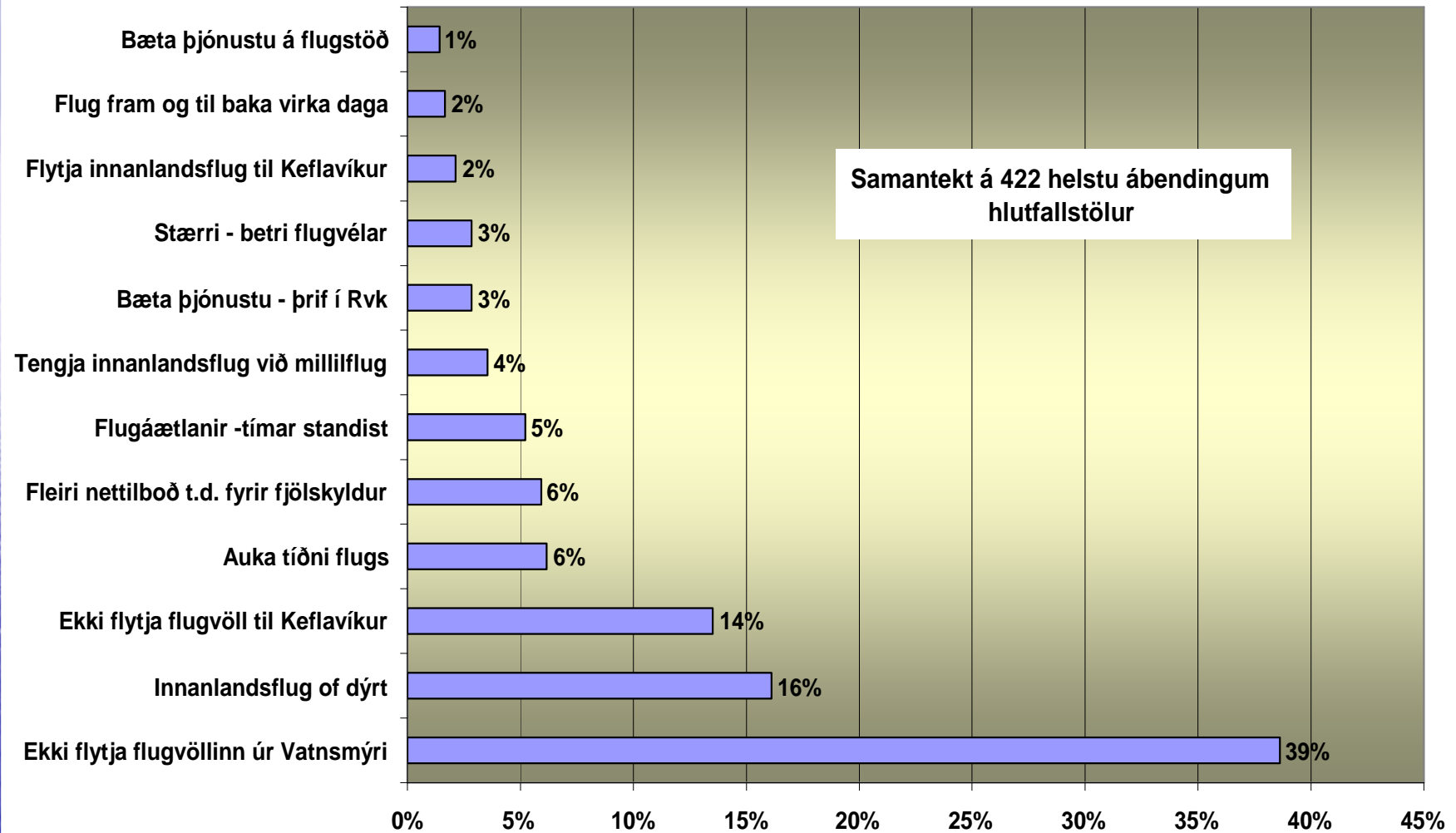

Bjarni Reynarsson

Hvernig myndu flugvenjur þínar breytast ef miðstöð innanlandsflugs yrði flutt til Keflavíkur?

Helstu ábendingar flugfarþega

Helstu niðurstöður innanlandsflug

- Hlutfallslega flestir flugfarþegar eru karlmenn á miðjum aldri í vinnu eða viðskiptaferðum með góðar tekjur
- Tæpur helmingur ferða er greiddur af fyrirtækjum og opinberum aðilum
- Menn fljúga til að spara tíma
- Flugfarþegar fljúga að meðaltali 8 sinnum á ári en landsmenn almennt 2 sinnum.
- Rúm 90% svarenda töldu flug mikilvægt fyrir byggðarlagið sem flogið var frá
- 81% sögðust mundu fljúga minna ef miðstöð færi til Keflavíkur
- 51% sögðust reka erindi sitt vestan Kringlumýrarbrautar

4. Erlendir ferðamenn

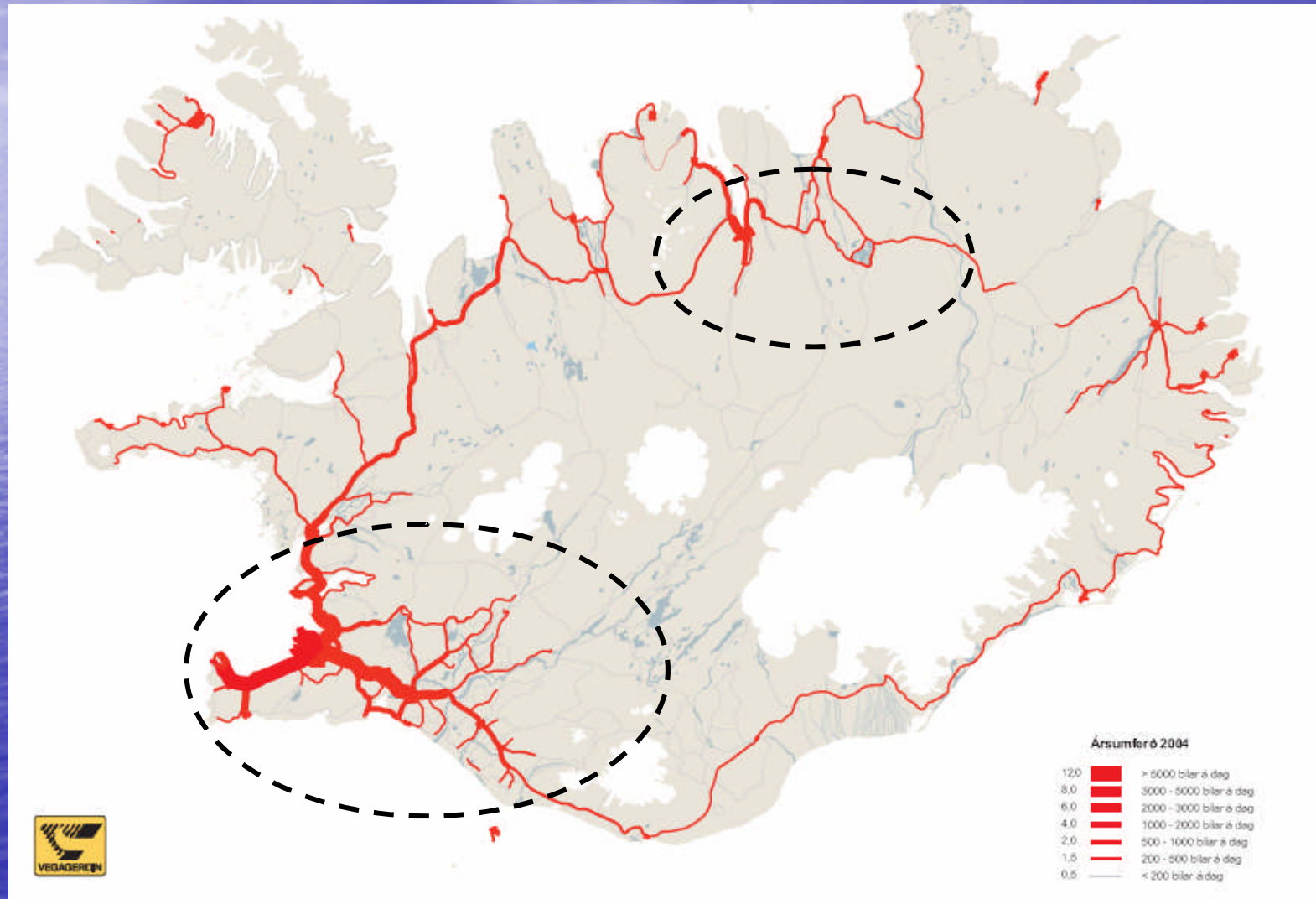

Bjarni Reynarsson

Efnispættir greinargerðar

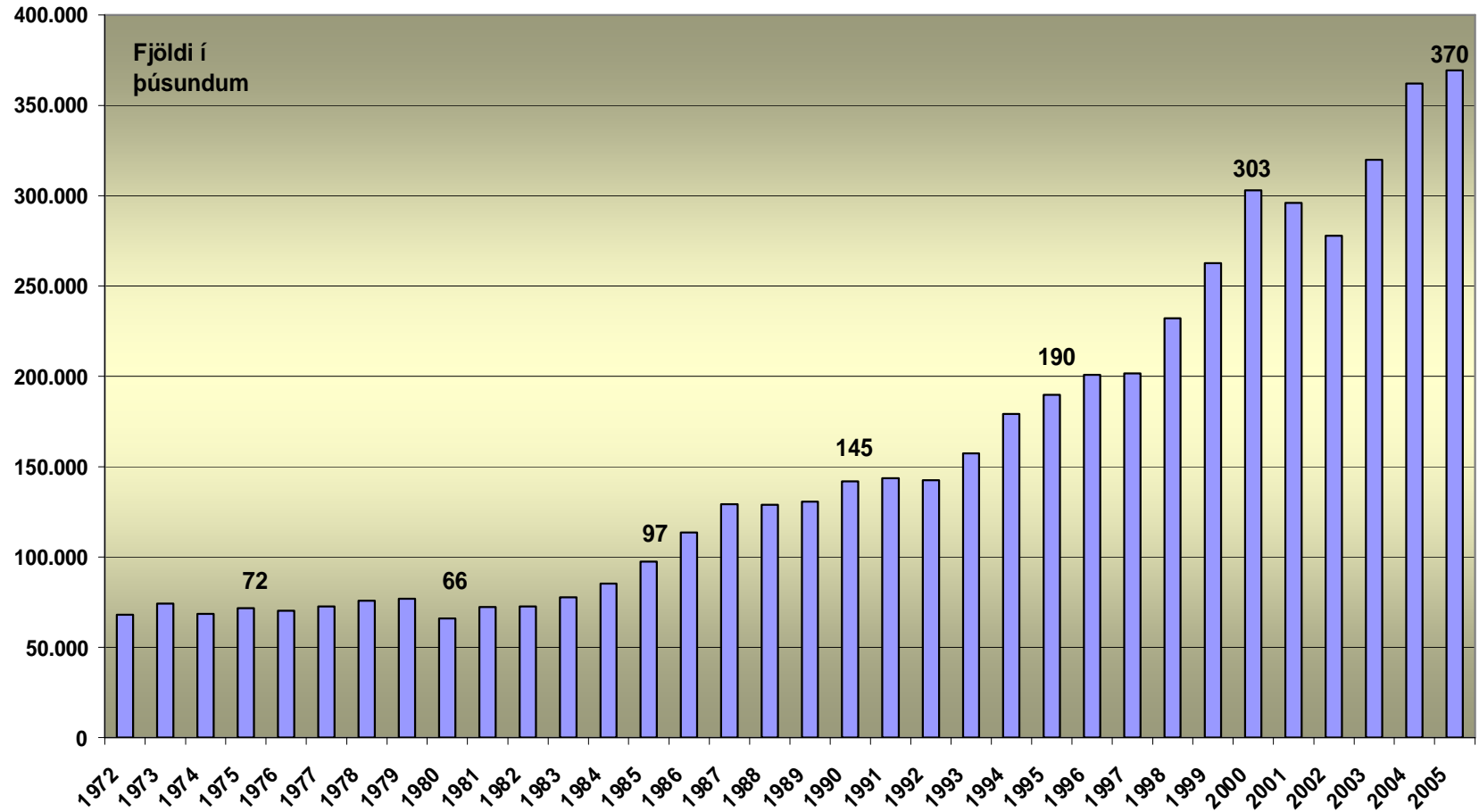
- Markmið með greinargerð að taka saman aðgengilegt myndrænt yfirlit um ferðavenjur erlendra ferðamanna síðustu misseri og not þeirra af samgöngukerfi
- Stuðst var við fyrirliggjandi kannanir og greinargerðir
- Efnistöð voru þessi:
 1. Yfirlit um eldri rannsóknir
 2. Um fjölda erlendra ferðamanna
 3. Ferðamáti innanlands
 4. Ferðir um landið og gisting

Umferðaflæði 2004 og tvö helstu ferðamannasvæði landsins

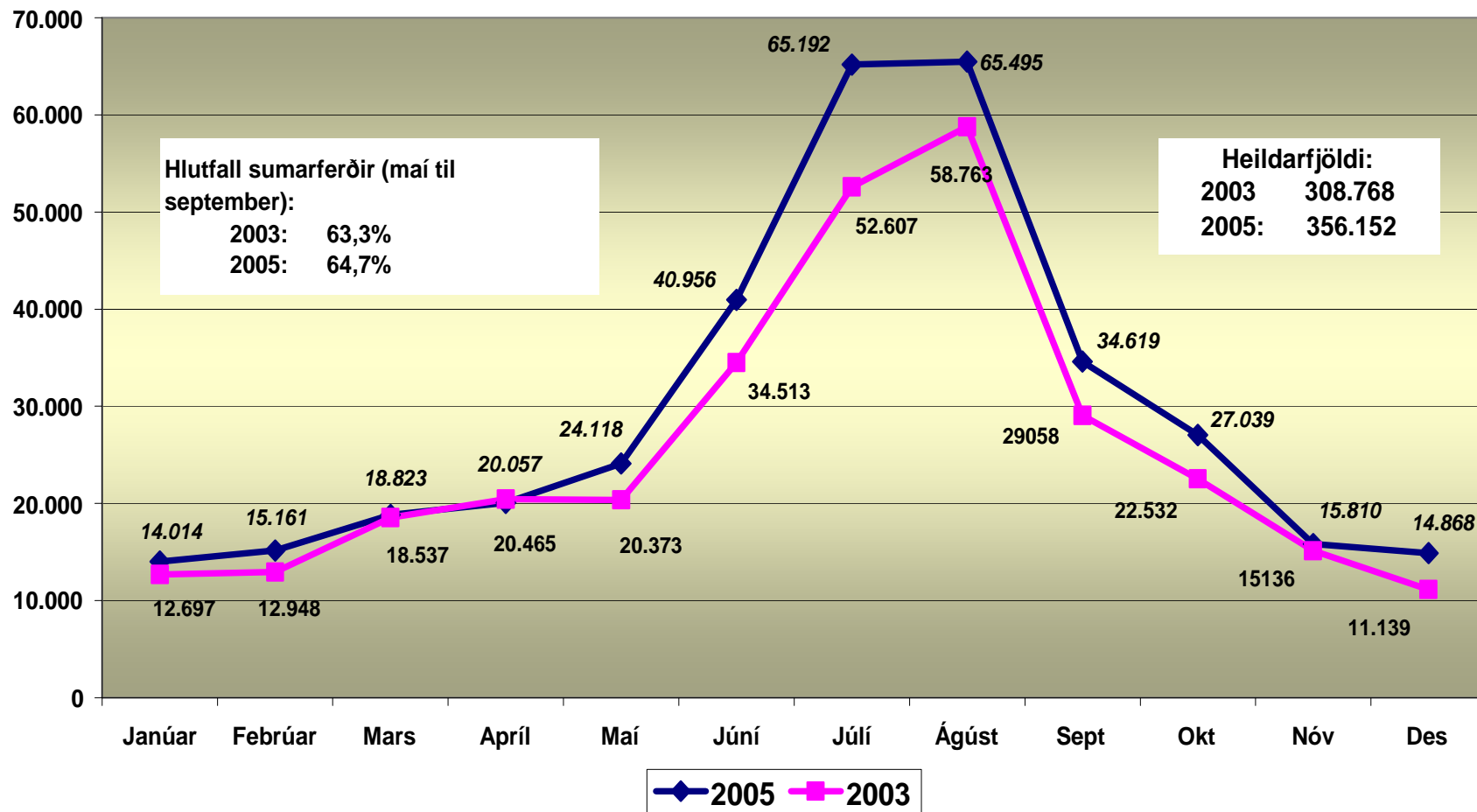

Bjarni Reynarsson

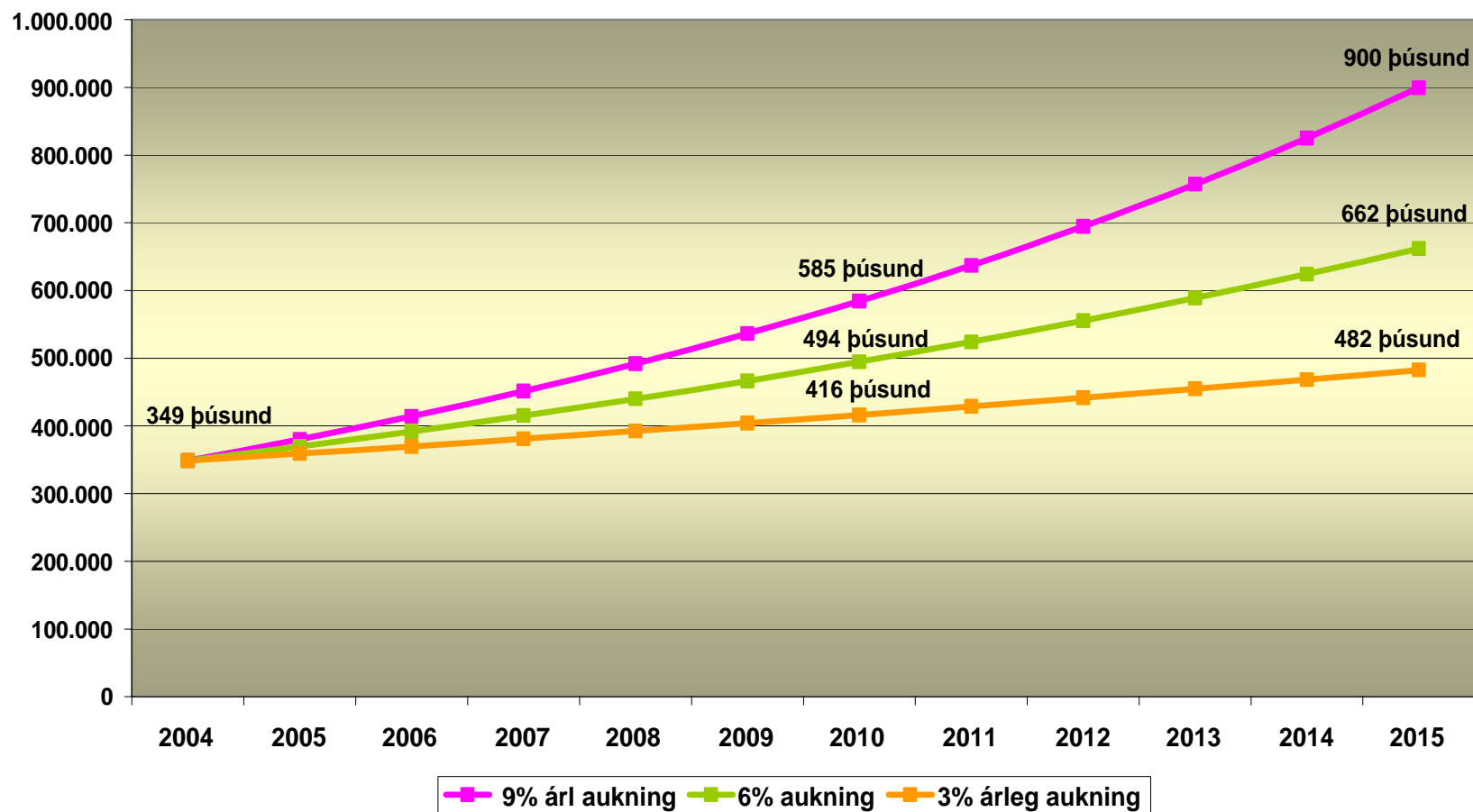
Fjöldi erlendra ferðamanna á Íslandi 1972 - 2005

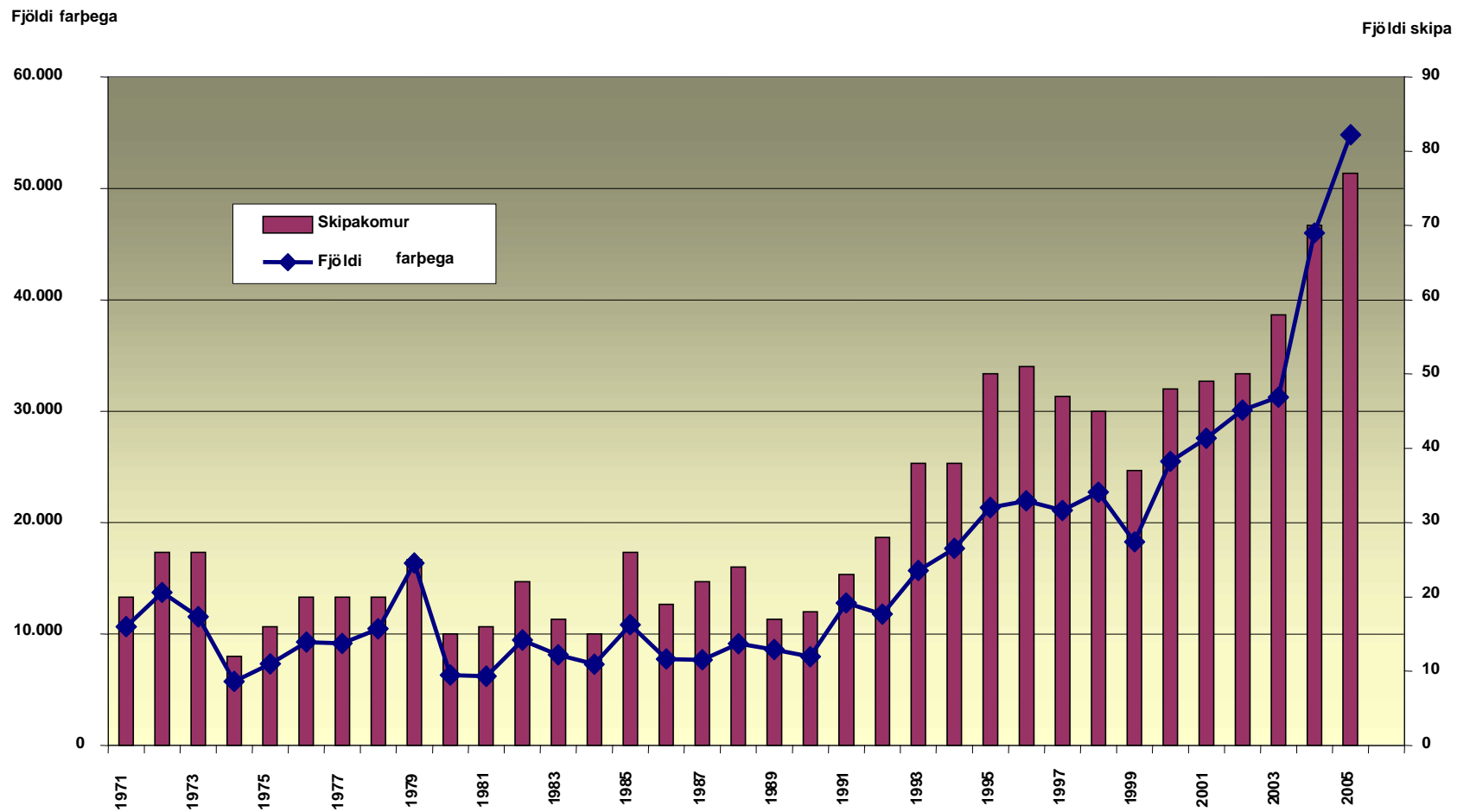
Fjöldi erlendra ferðamanna um Leifsstöð eftir mánuðum 2003 og 2005

Þrjár mismunandi spár um hlutfallslega aukningu erlendra ferðamanna 2004 - 2015

Fjöldi skemmtiferðaskipa og erlendra gesta Reykjavíkurhöfn 1971 - 2005

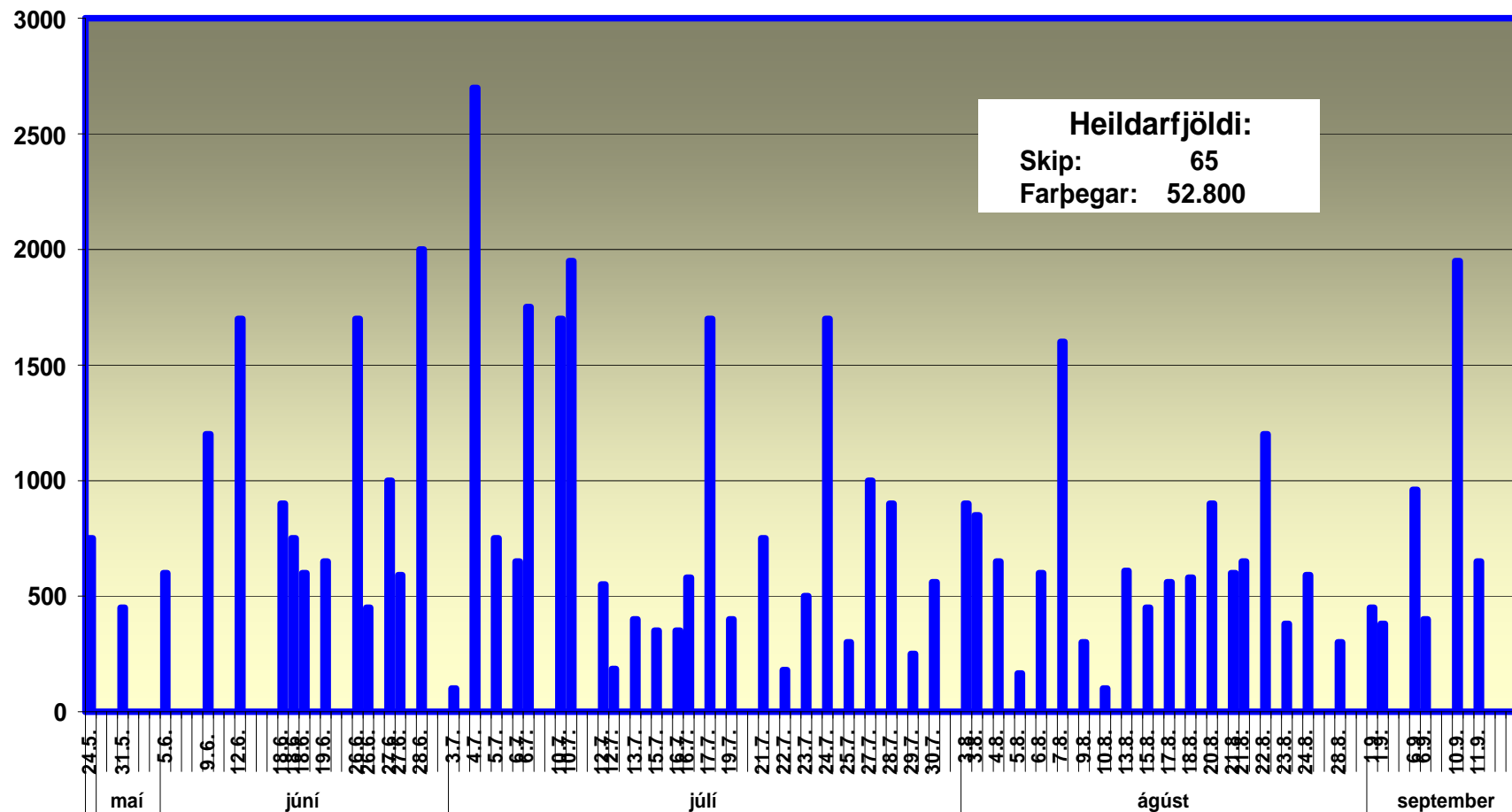

Bjarni Reynarsson

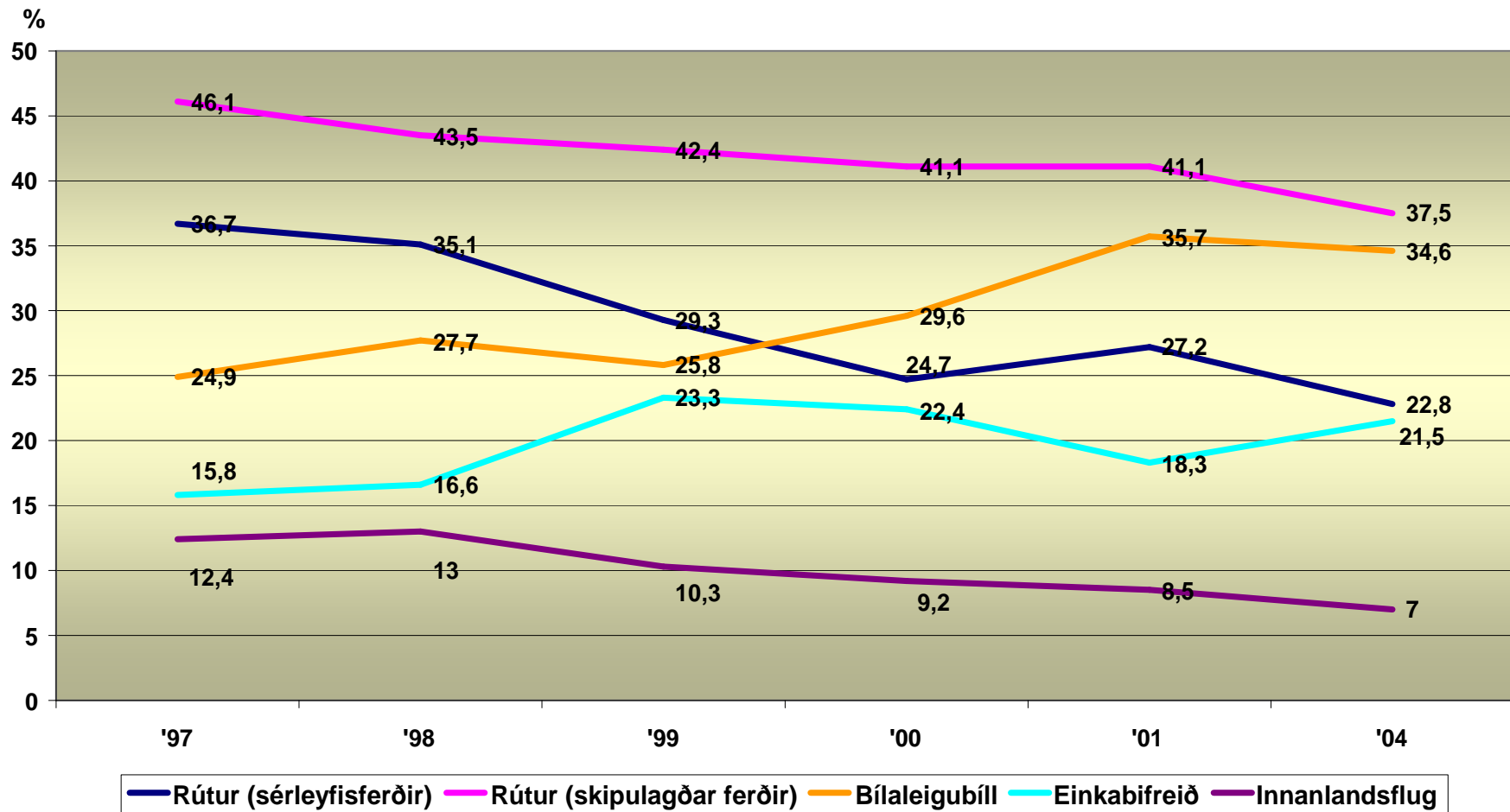
Komutími skemmtiferðaskipa til Reykjavíkur og fjöldi farþega sumarið 2006

Skip á vegum Atlantik (bráðabirgðatölur)

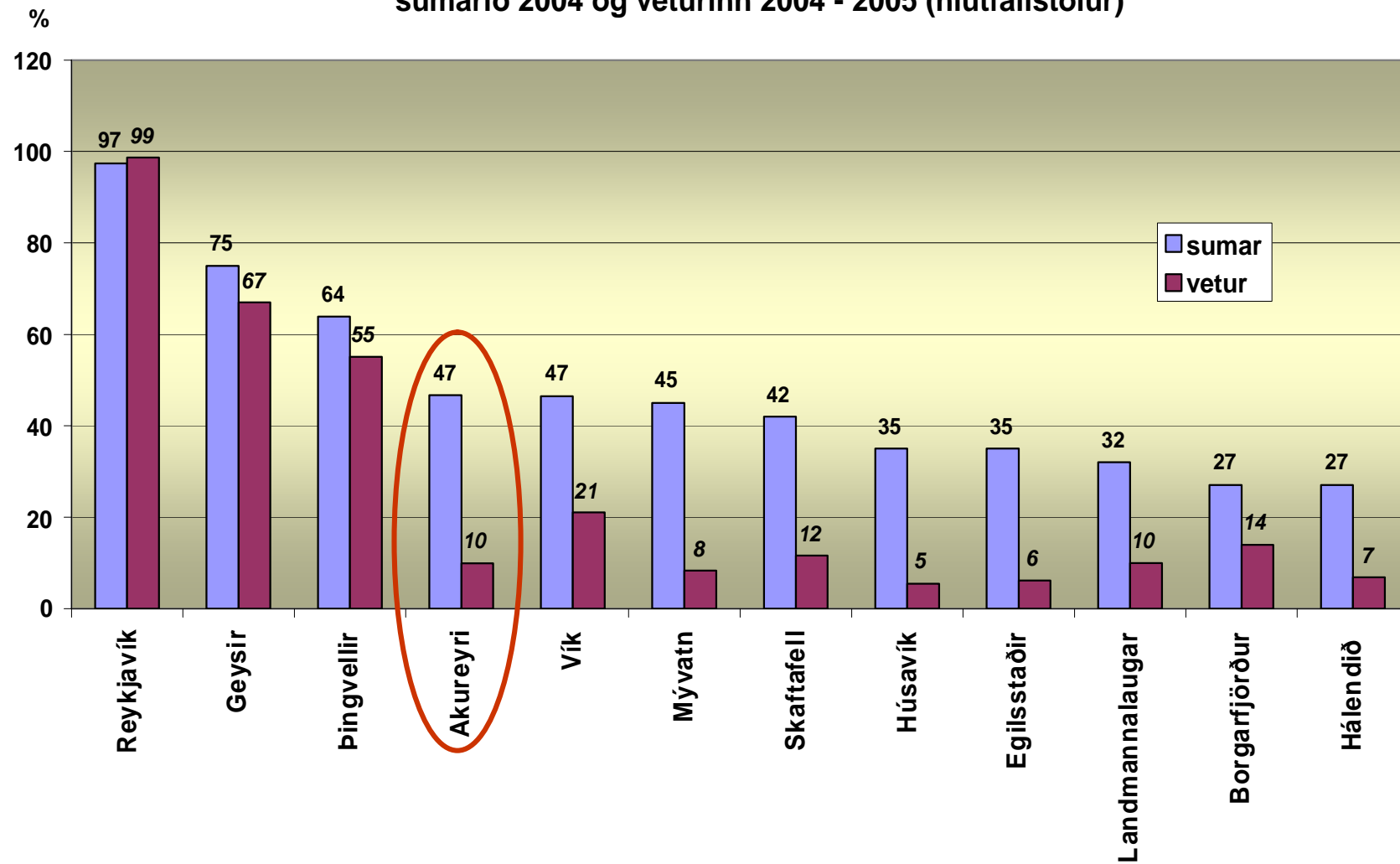
Álagstoppar - fjöldi farþega á dag

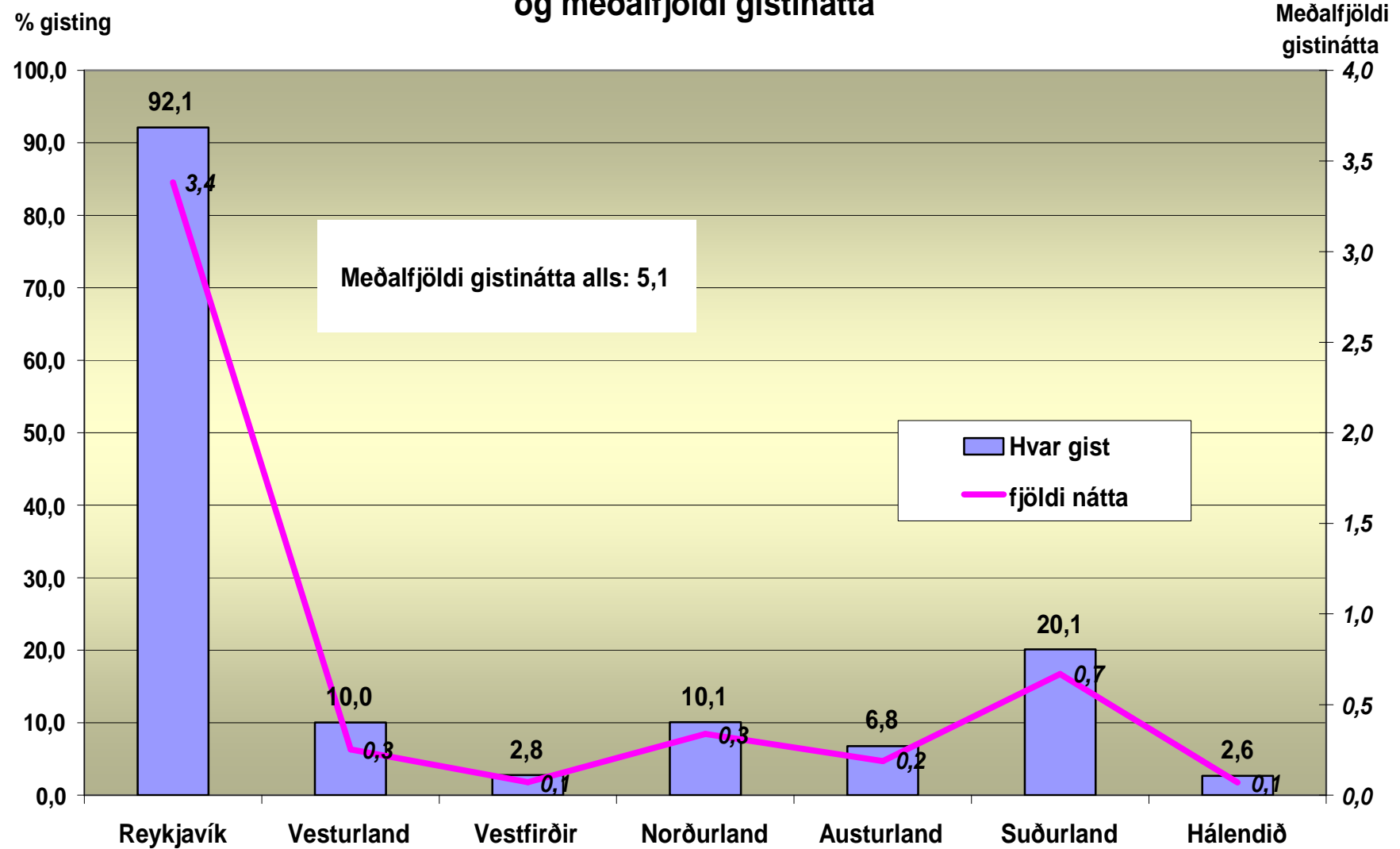
Ferðamáti erlendra ferðamanna 1997 - 2004 samkvæmt könnunum Ferðamálaráðs

Heimsóknir erlendra ferðamanna til 12 staða og svæða sumarið 2004 og veturinn 2004 - 2005 (hlutfallstölur)

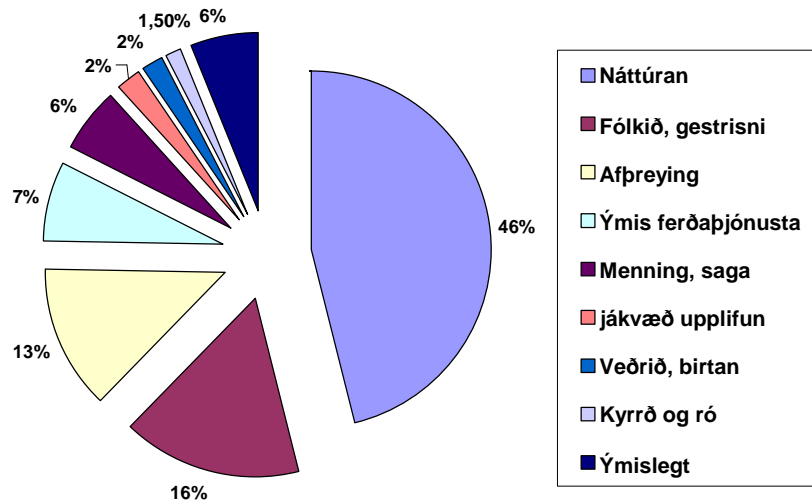
Gisting erlendra ferðamanna eftir landshlutum veturinn 2004 - 2005 og meðalfjöldi gistinguátta

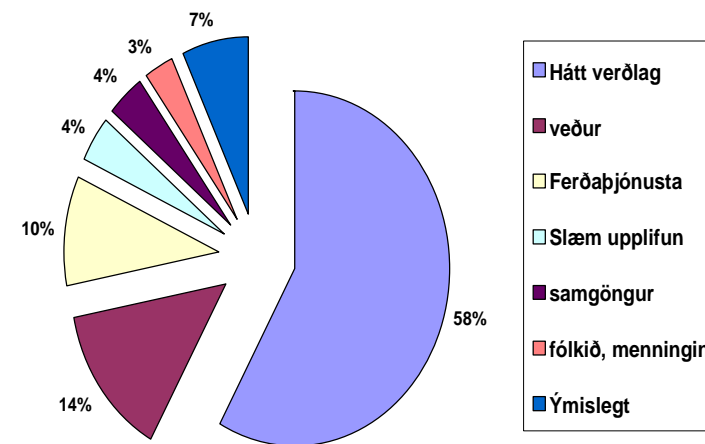
Bjarni Reynarsson

Viðhorf erlendra ferðamanna til Íslands veturinn 2004 - 2005

Jákvæðast við Íslandsvöl
veturinn 2004 - 2005

Neikvæðast við Íslandsvöl
veturinn 2004 - 2005

Um 90% erlendra ferðamanna hafa verið ánægðir með Íslandsferðina
20% komið áður og 80% til í að koma aftur

5 Ferðir frá 16 byggðasvæðum

Bjarni Reynarsson

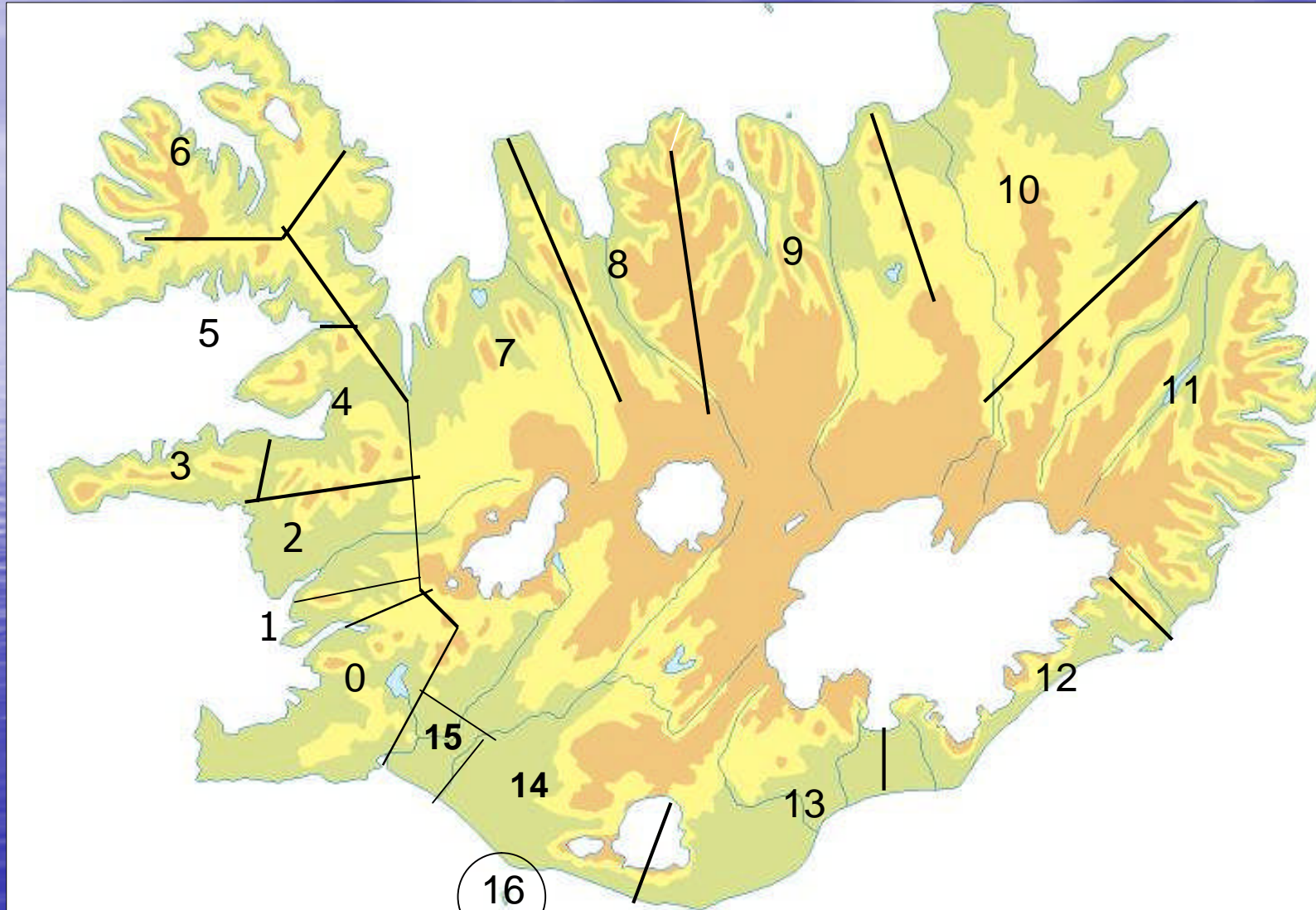
Markmið efnistöð - 16 byggðasvæði

Markmið að fá fram nákvæmari greiningu á ferðum til höfuðborgarsvæðis með fíngreindari svæðaskiptingu yfir alla landsbyggðina -16 byggðasvæði

Stærra úrtak um 1.500 svör – amk 60 svör p. svæði. Auk ferða út fyrir búsetusvæði ferðamáta (flug) og erindi var lögð sérstöð áhersla á eftirfarandi þætti:

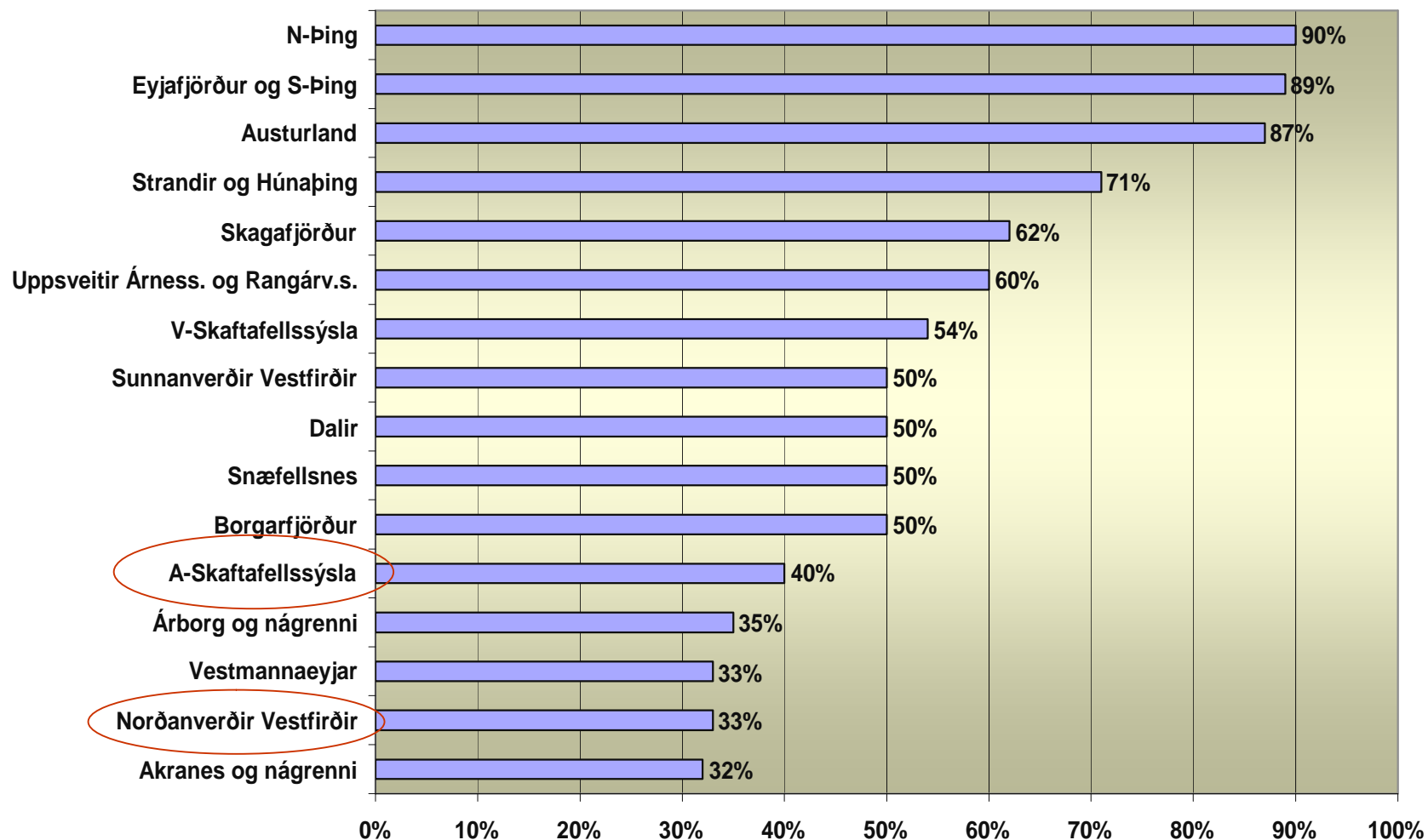
- Hvert leitað eftir þjónustu – innan eða utan héraðs
- Kostnað við ferðir – samanburð á bíl og flugi
- Nánari greining á ferðum til Reykjavíkur
- Spurt sérstaklega um ferðavenjur Veatmannaeyinga

Afmörkun könnunarsvæða

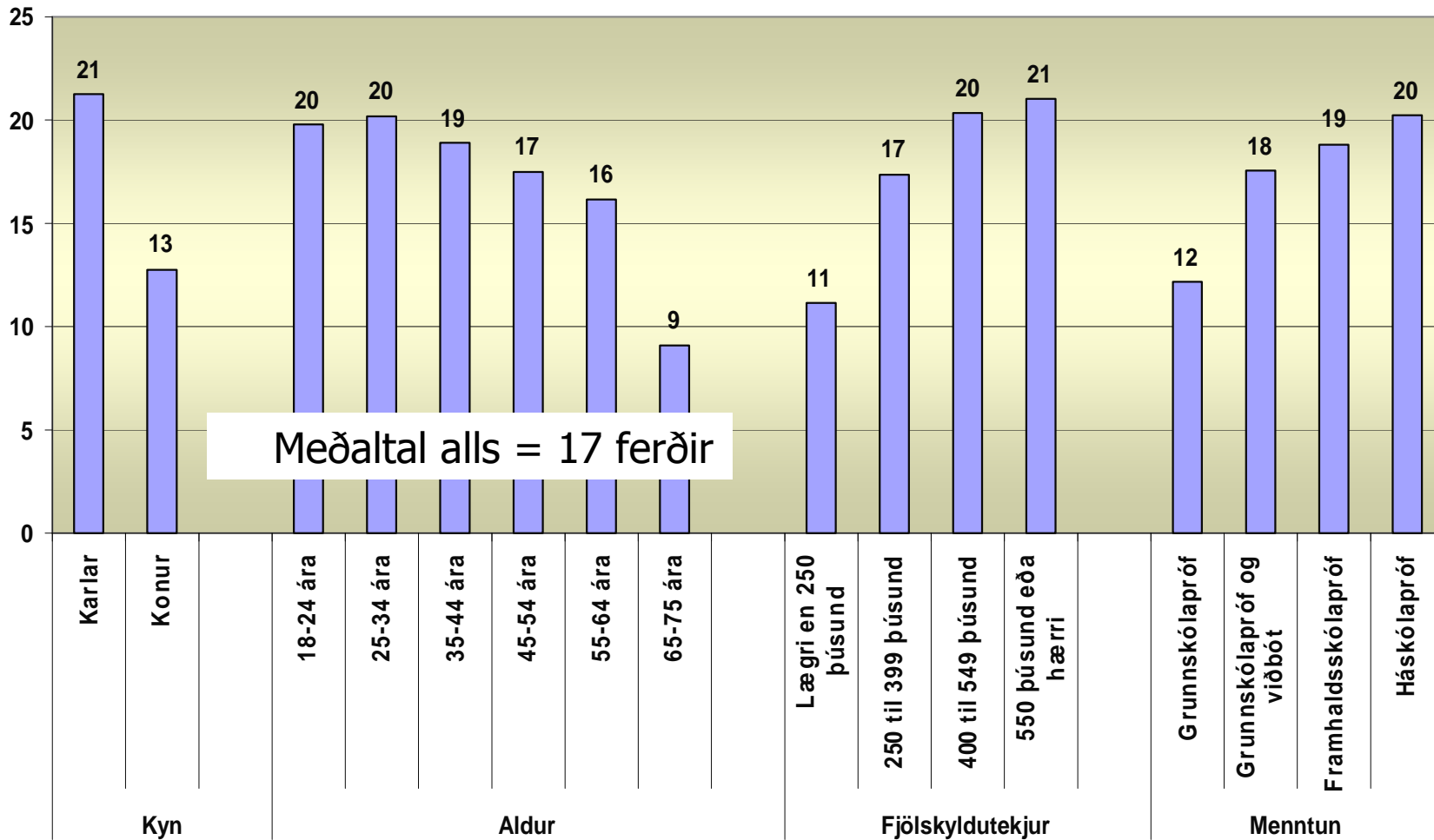
Bjarni Reynarsson

Hlutfall ferða út fyrir sveitarfélag - annað en til Reykjavíkur

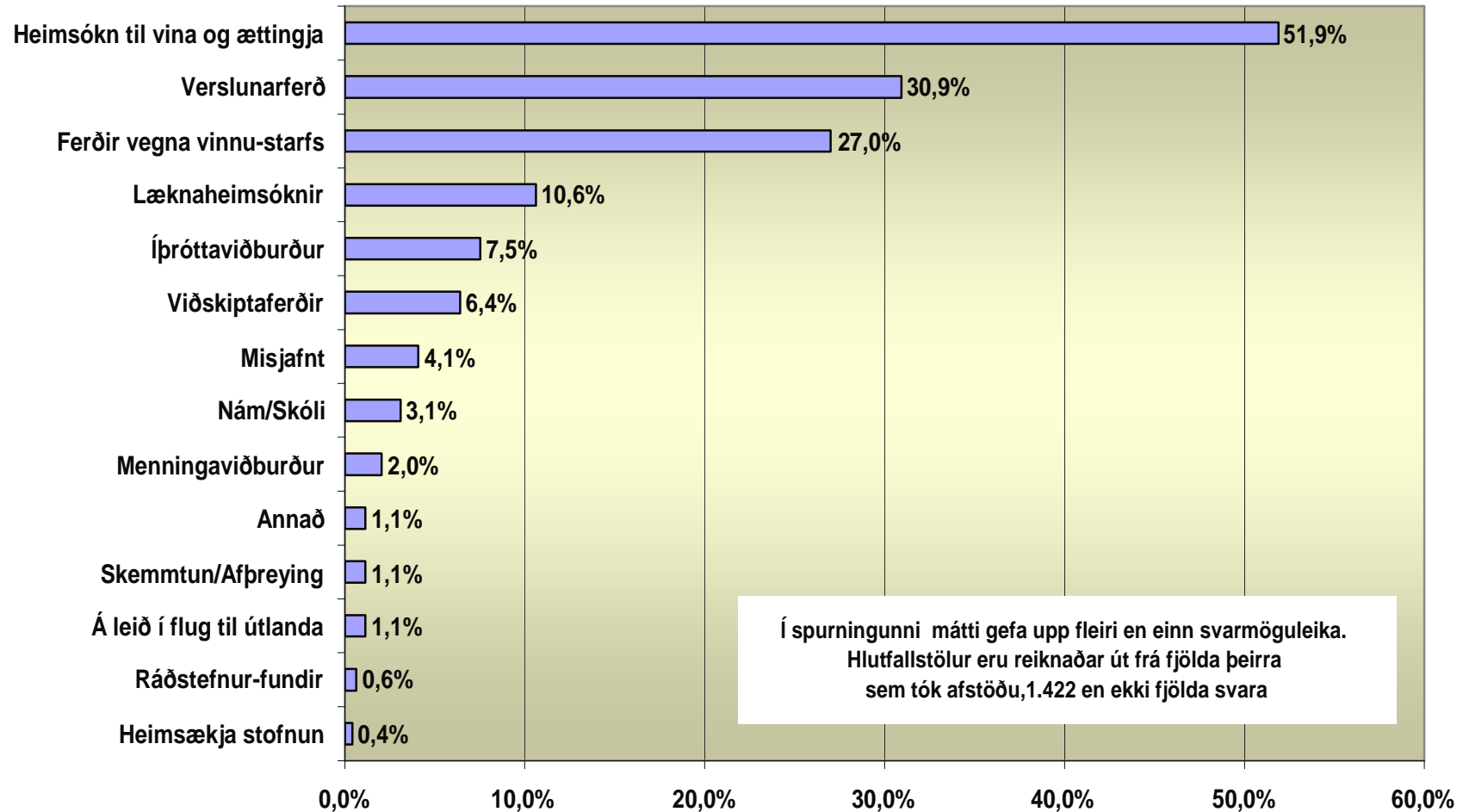

Meðalfjöldi ferða út fyrir sveitarfélag eftir félagshópum desember 2005 - febrúar 2006

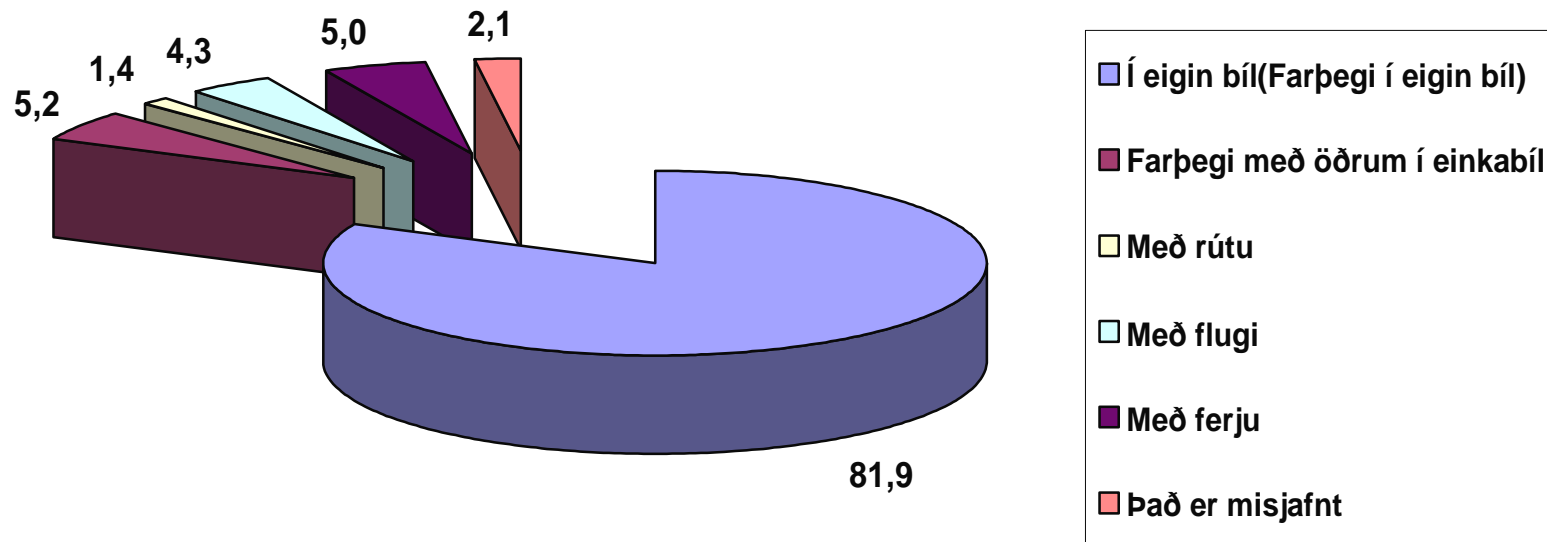
Meðalfjöldi
ferða

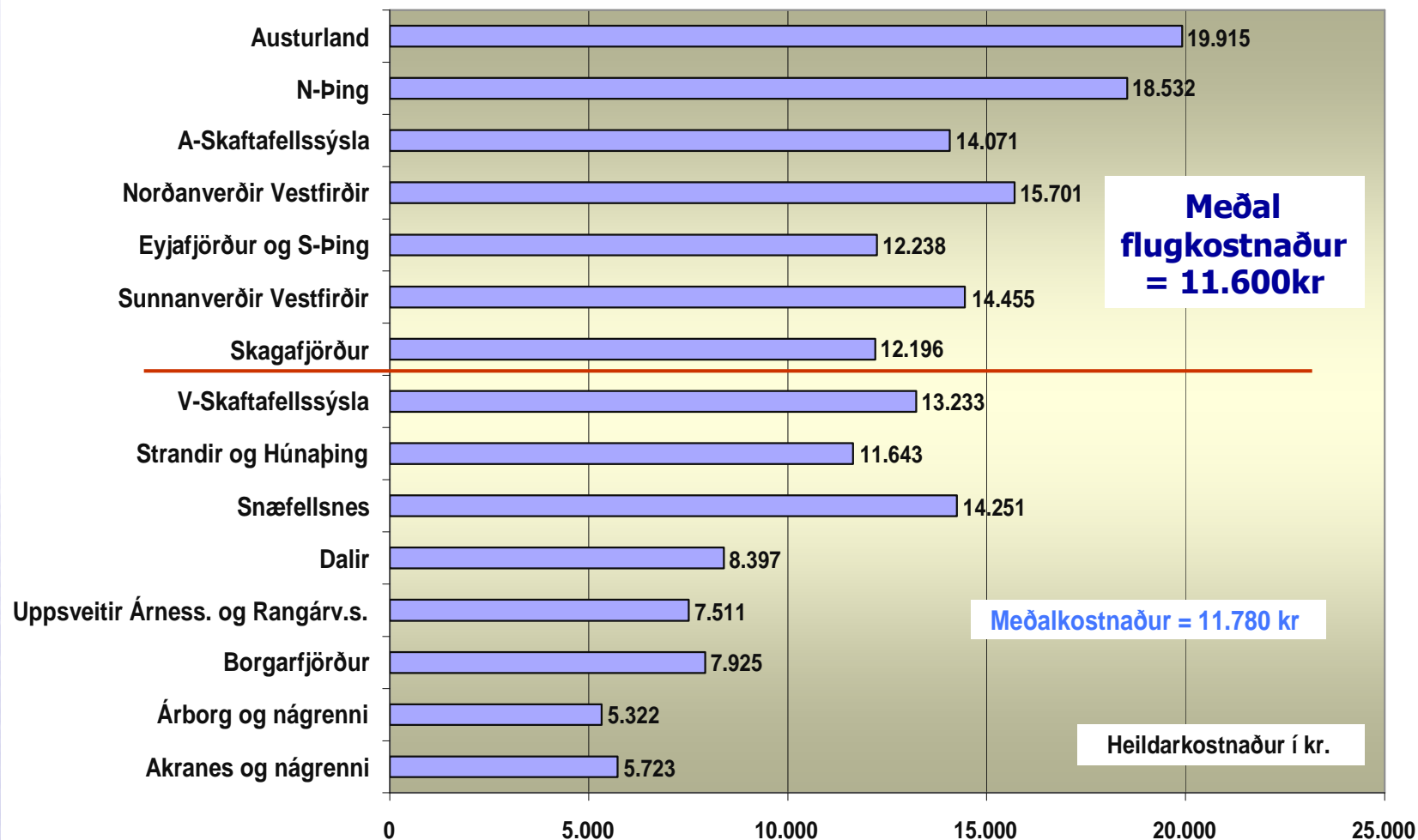
Tilgangur ferða út fyrir sveitarfélag des 2005 - febr 2006: Hlutfallstölur

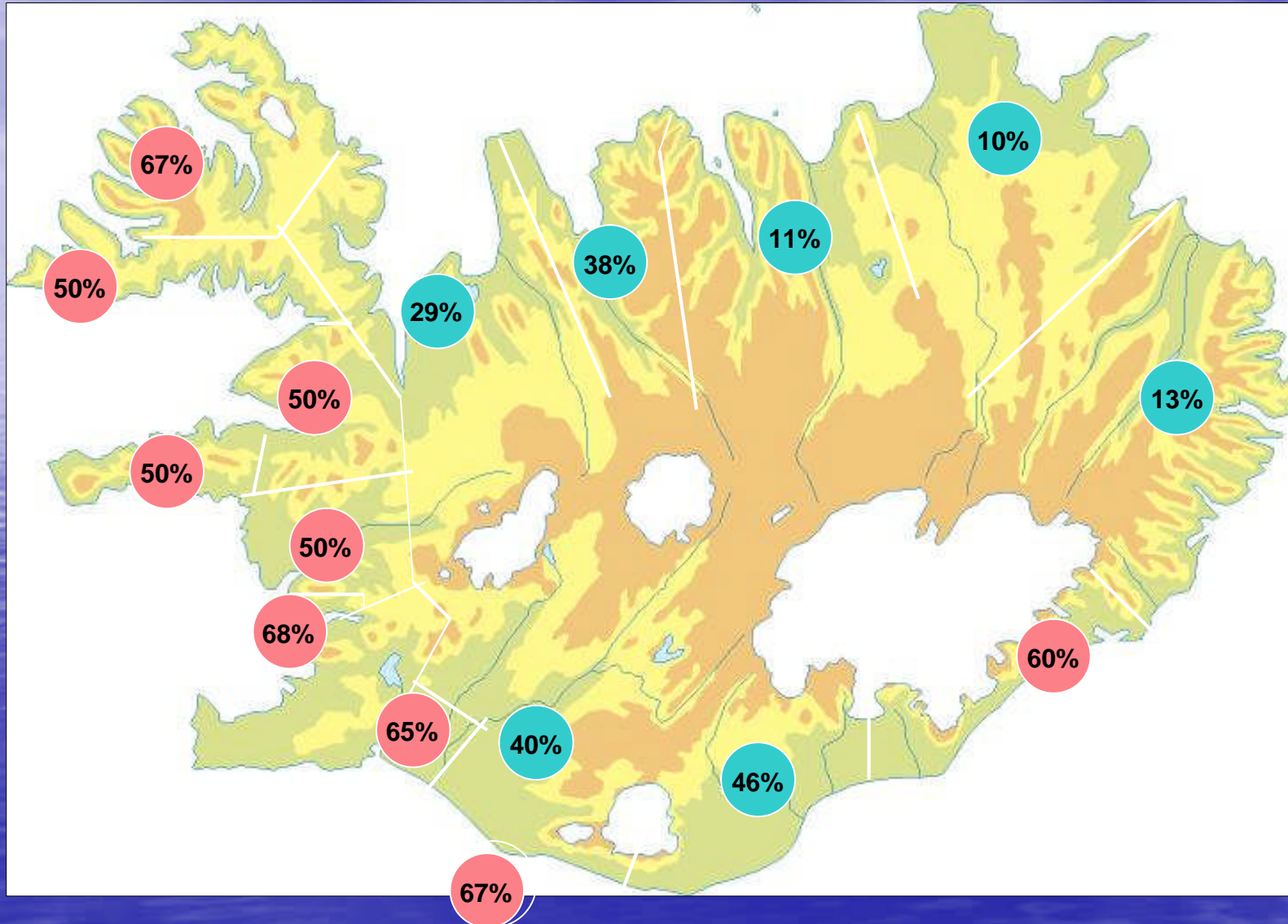
Hlutfall ferðamáta des 2005 - febr 2006

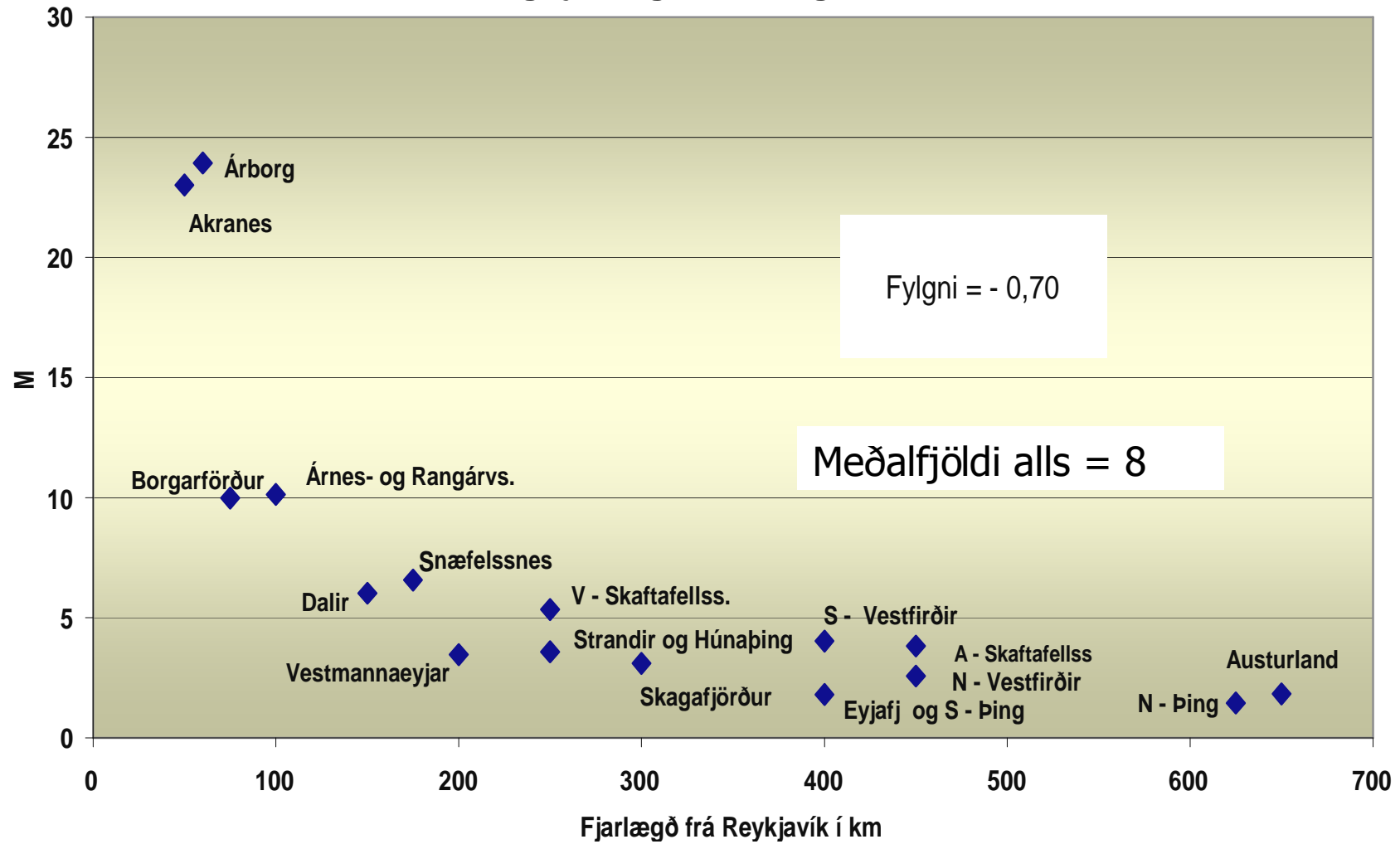
Áætlaður heildarkostnaður við að aka til Reykjavíkur eftir könnunarstöðum

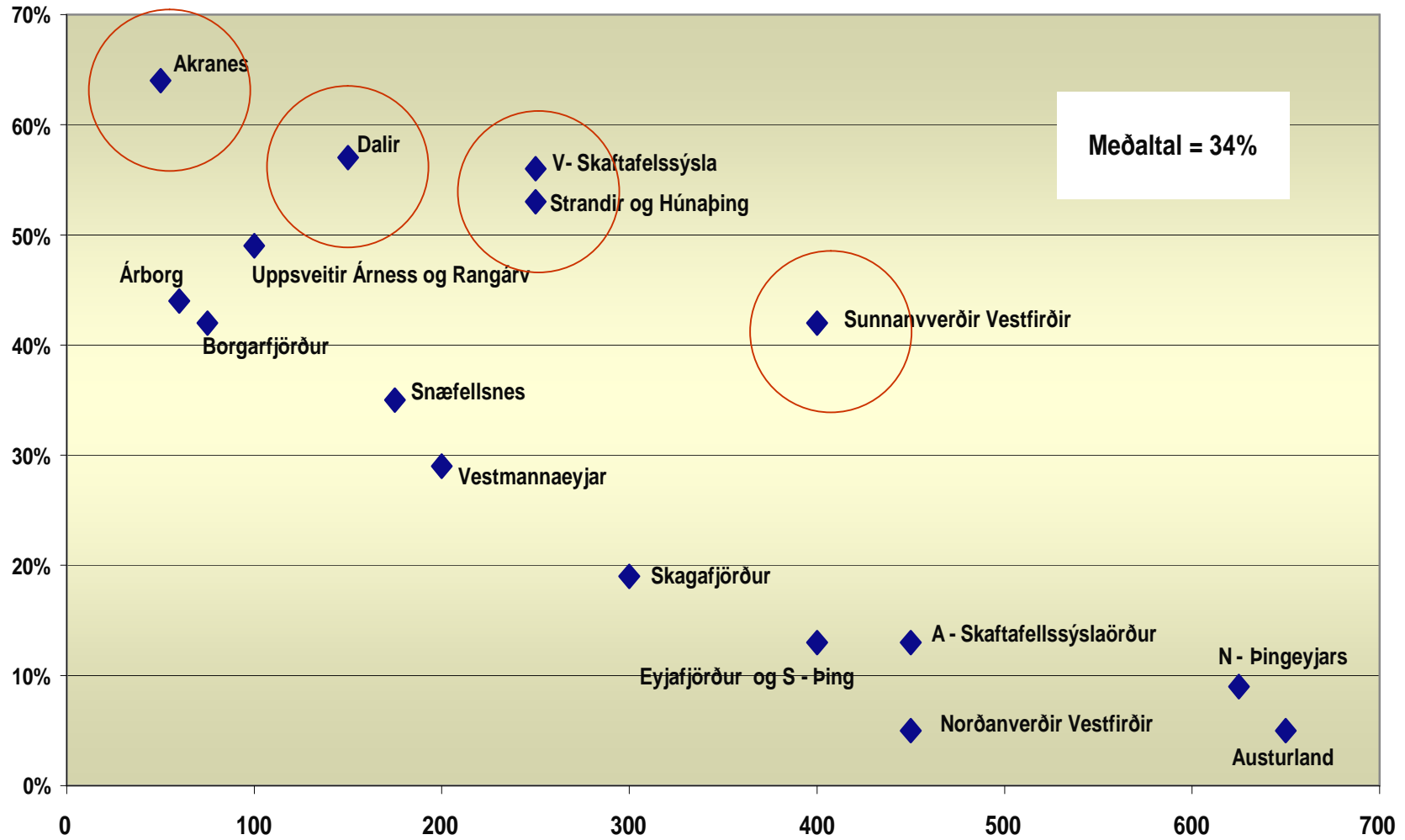
Hlutfall allra ferða út fyrir búsetusvæði til höfuðborgarsvæðisins veturinn 2005 - 2006

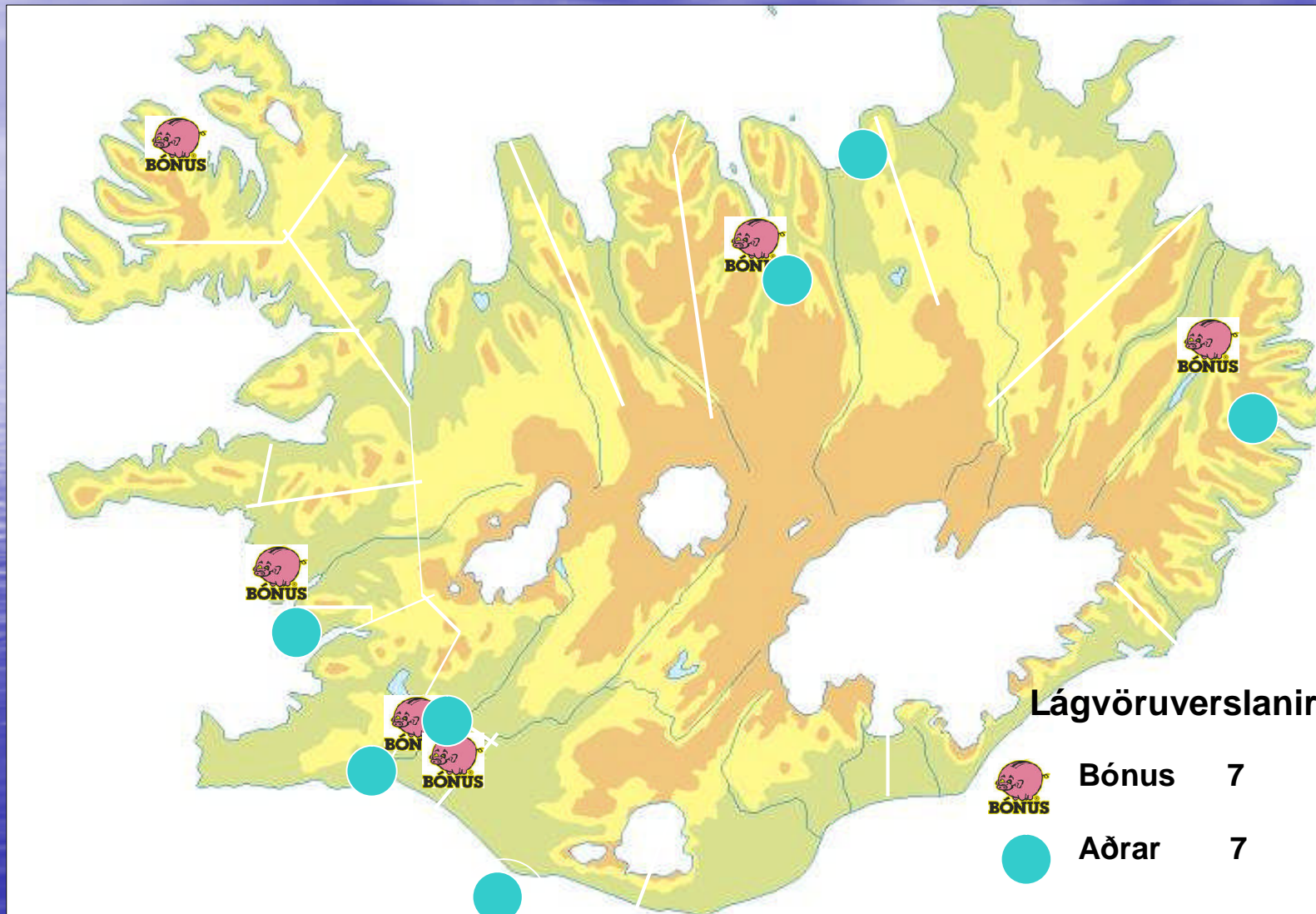
Meðalfjöldi ferða til Reykjavíkur veturinn 2005 - 2006 og fjarlægð frá borginni.

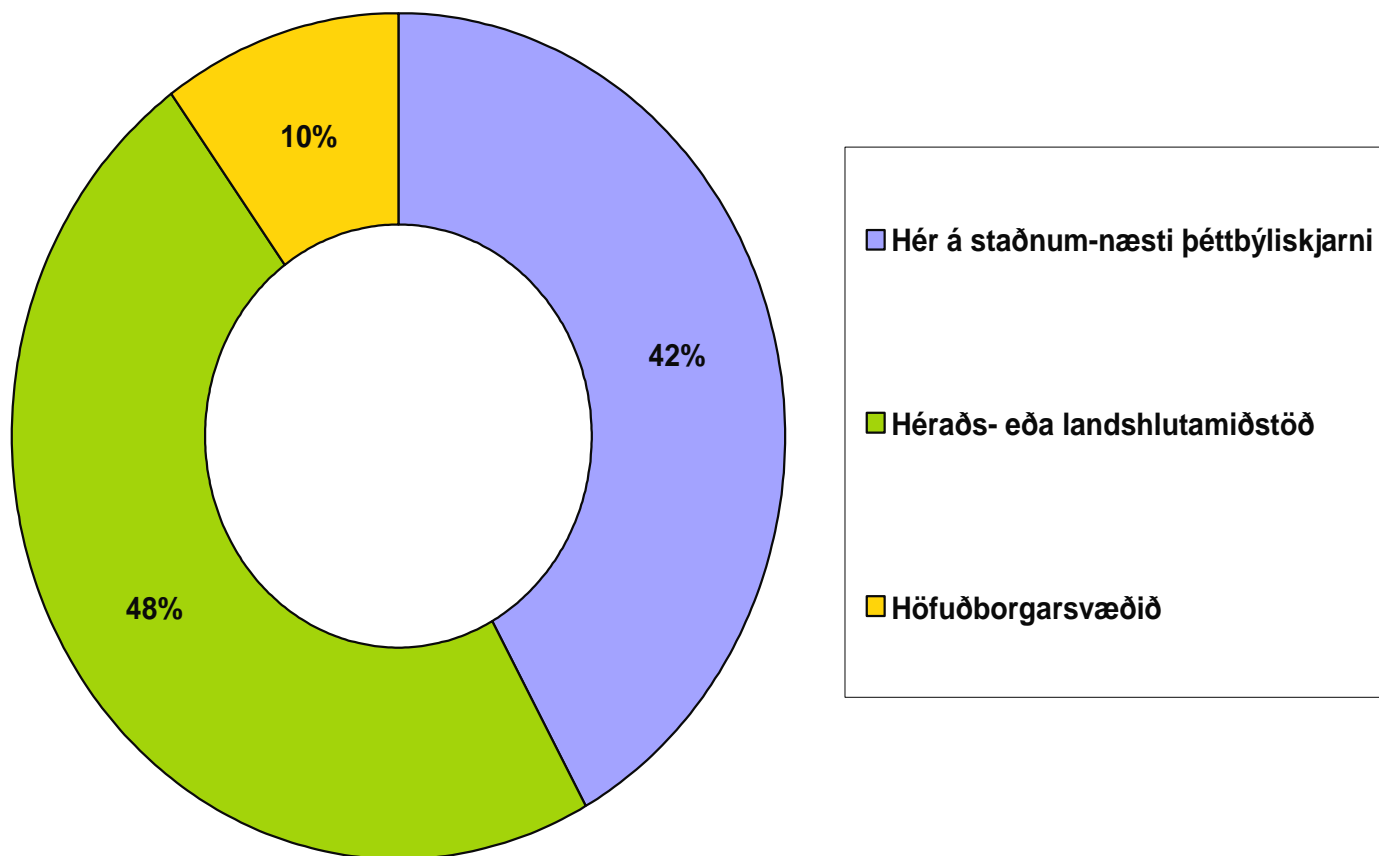
Hlutfall verslunar sem helsta erindi og fjarlægð frá höfuðborgarsvæði

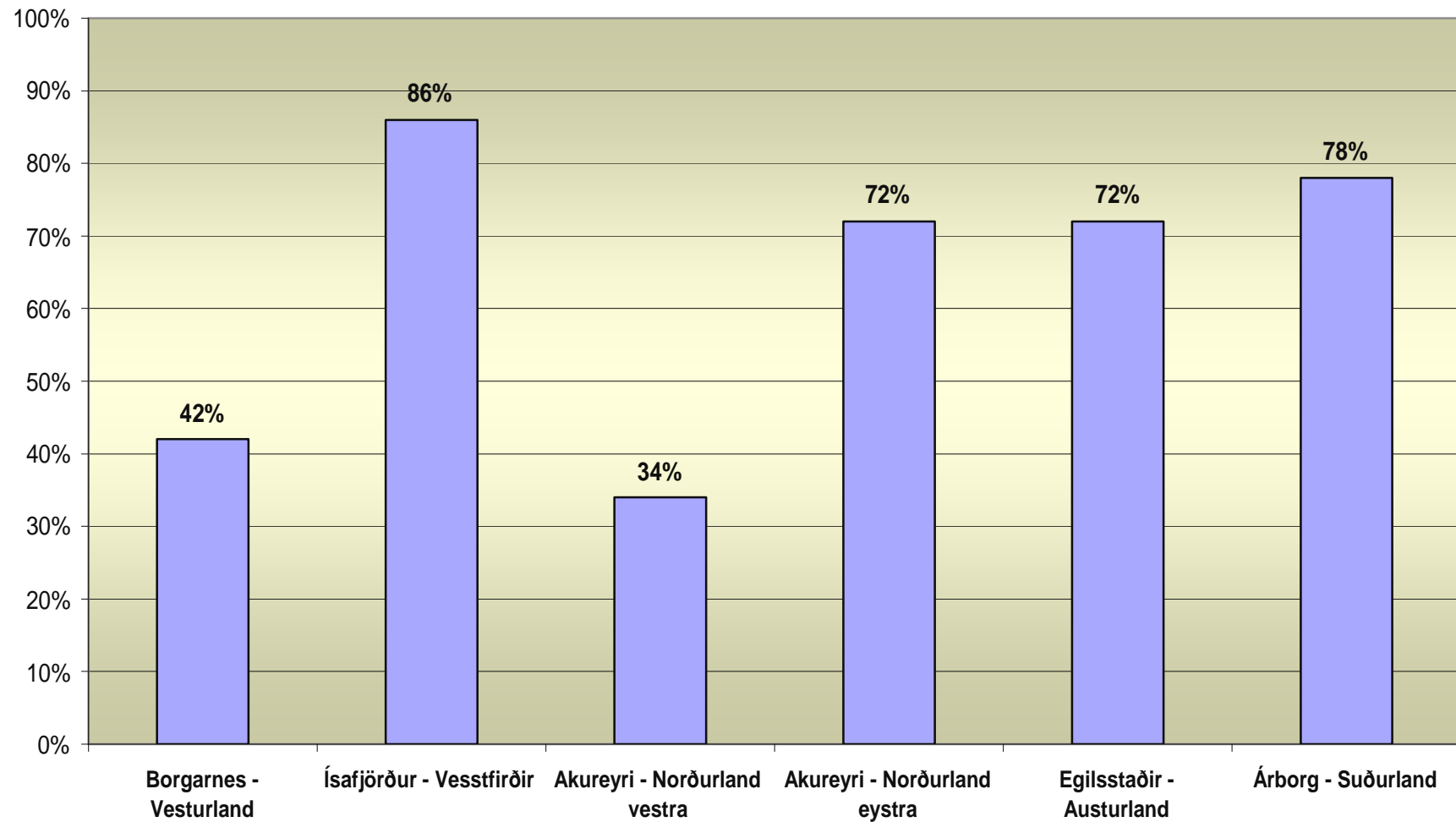
Lágvöruverslanir

Hvar gerir þú stórinna kaup á matvörum?

Hlutfall erinda til landshlutamiðstöðva frá viðkomandi landshlutum

Dæmi um sterkar og veikar héraðsmiðstöðvar

Stærsti þéttbýlisstaður sem verslun og þjónusta er sótt til % tölur

Vesturland – Borgarnes:

Borgarfjörður = 89% Borgarnes – 5% Akranes

Snæfellsnes = 50% Stykkishólmur – 22% Snæfellsbær – 12% Borgarnes –
10% Akranes

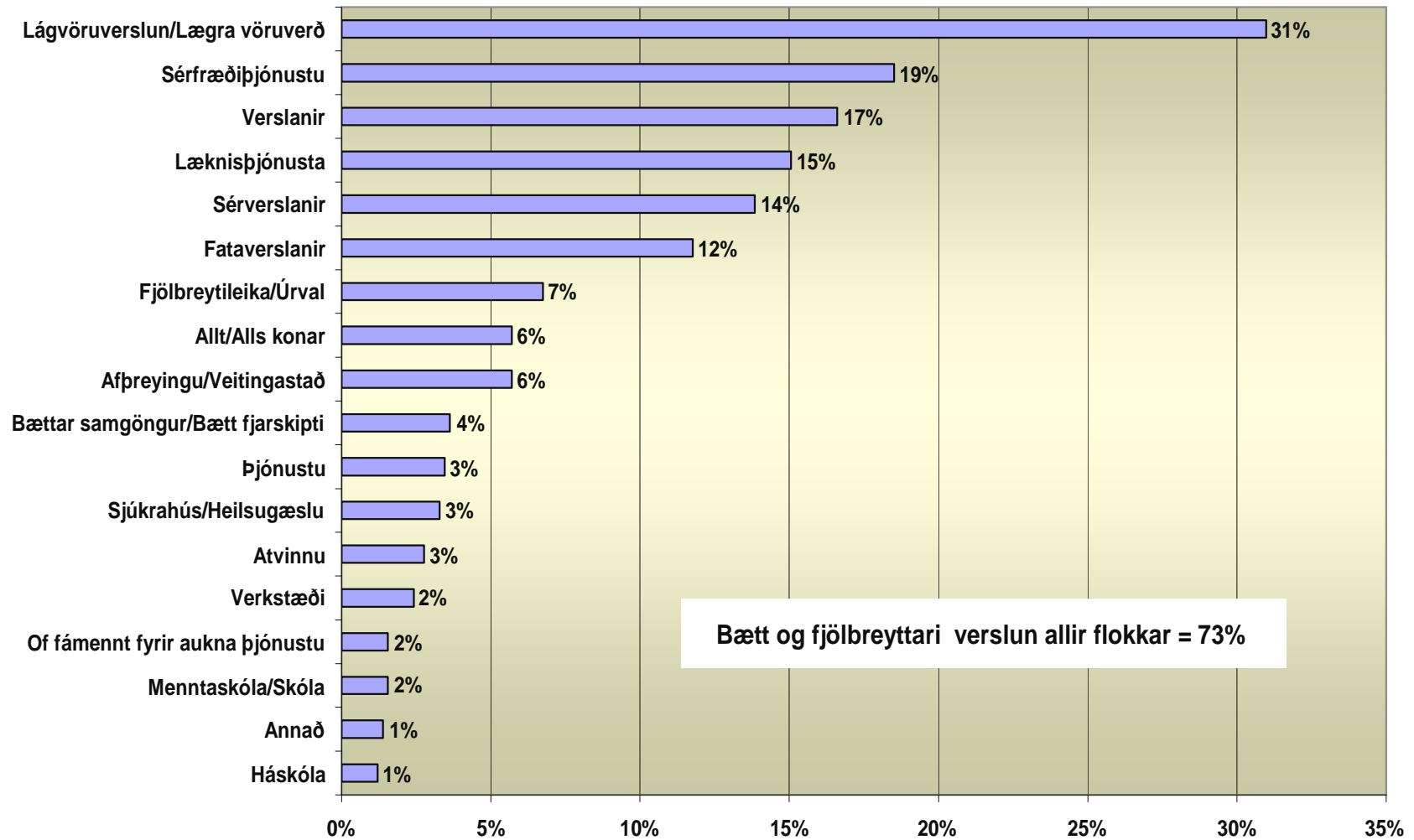
Dalir = 56% Búðardalur – 29% Borgarnes

Norðausturland – Akureyri:

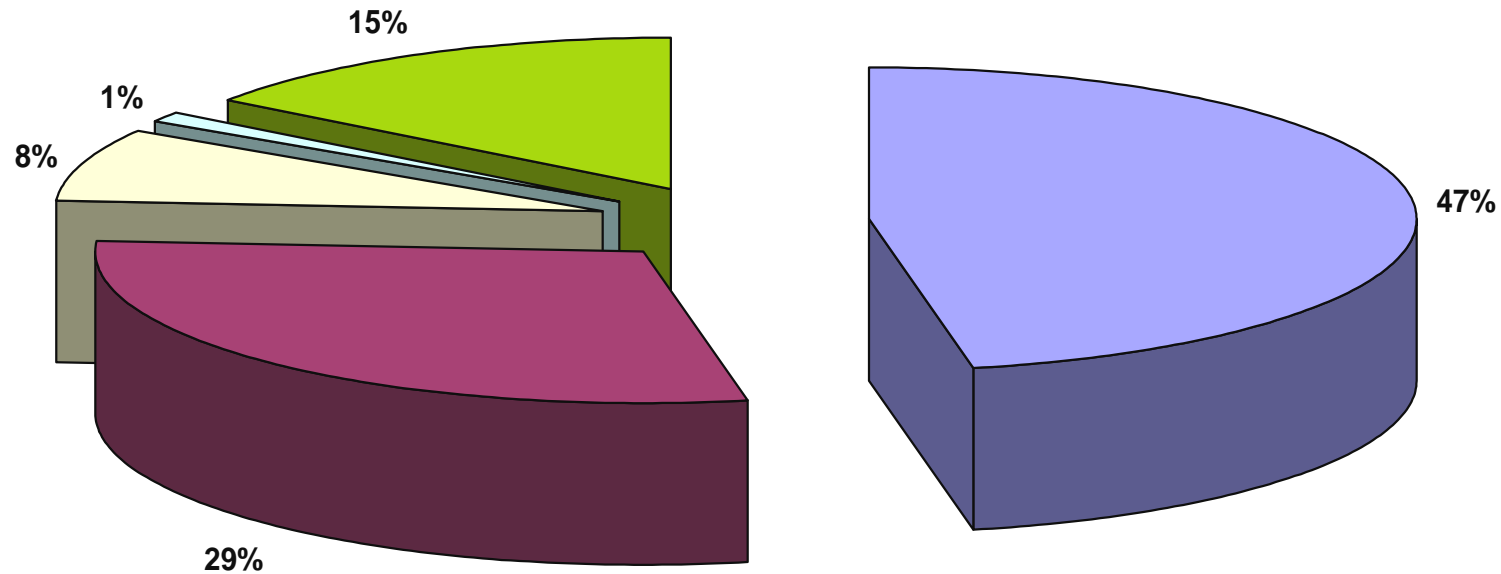
Eyjafjörður/ S – Þing = 92% Akureyri – 6% Húsavík

N – Þing = 46% Akureyri – 31% Egilsstaðir – 16% Húsavík

Hvaða þjónustu vantar helst í þitt byggðarlag?

Hvaða ferðamáta milli lands og Eyja líst þér best á?

Fjöldi svara = 116

- Ferja á Bakka á innan við 30. mínútur
- Ferja til Þorlákshafnar, rétt innan við 3 klst.
- Flug til Reykjavíkur
- Flug á bakka
- Enginn af þessum kostum.

Nokkrar niðurstöður

- Hreyfanleiki landsmanna er stöðugt að aukast
- Ferðir út fyrir búsetusvæði eru sífellt algengari – tvöföld búseta – sumar- húsaferðir – verslunar- og skólaferðir og ferðir til læknis auk viðkiptaferða
- Flug keppir ekki við einkabílinn innan 300 km frá höfuðbsv – mjög miklívægt fyrir atvinnulíf og öryggi fólks í fjarlægari byggðum
- Daglegt atvinnu- og þjónustusvæði höfuðborgarsvæðisins nær nú til byggðarlaga í 60 – 100km fjarlægð og stækkar ört
- Fólk og fyrirtæki meta hvort það búi eða reki fyrirtæki innan marka höfuðborgarsvæðis eða utan þess
- Byggð er að verða þétt miðsvæðis á höfuðborgarsvæðinu og landverð hátt margir hafa því valið að flytja til bæja í „ferðabeltinu“ síðustu árin.

6. Notagildi og framhald rannsókna

Bjarni Reynarsson

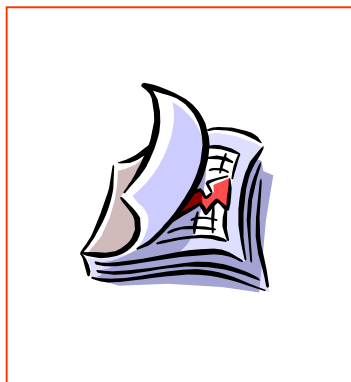
Notagildi og eftirfylgni

- Safnað hefur verið saman miklu magni upplýsinga um ferðavenjur landsmanna og þær greindar og túlkaðar
- Þessi gögn eru aðgengileg öllum þeim sem vinna að stefnumótun í samgöngu- ferða- og skipulagsmálum.
- Þau eru sérstaklega ætluð sem bakgrunnsgögn varðandi endurskoðun samgönguáætlunar.
- Mikilvægt er að að fylgja þessari vinnu eftir með reglubundnum könnunum sem mæla ákveðna þætti í ferðavenjum landsmanna.
- Í því sambandi er mikilvægt að fylgjast með þróun áhrifasviðs höfuðborgarsvæðisins og að einnig verði fylgst með ferðum fólks innan höfuðborgarsvæðisins þar sem meirihluti íbúa landsins býr

Eftirfylgni kannana Land- ráðs sf á ferðavenjum innanlands 2004 - 2006 og tengsl við stefnumótun samgönguáætlunar

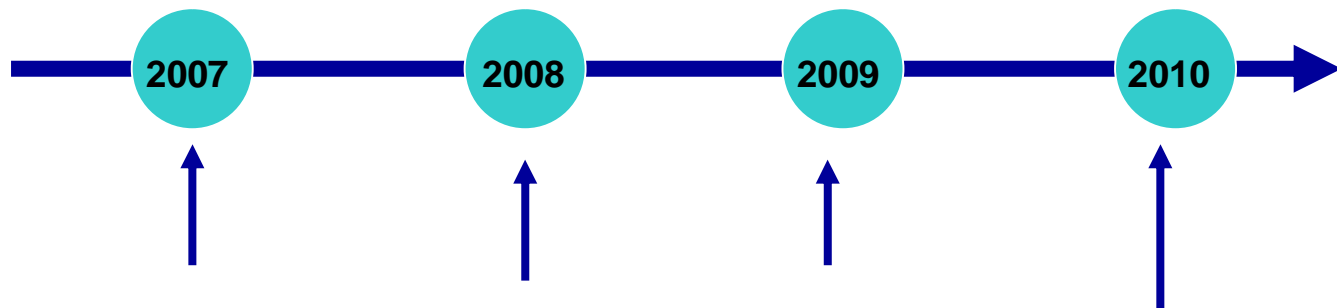
Samanburður við markmið samgönguáætlunar um hreyfanleika í samgöngukerfinu og aðgengi að þéttbýliskjörnum

Kannanir Land-ráðs á ferðavenjum 2004 - 2006

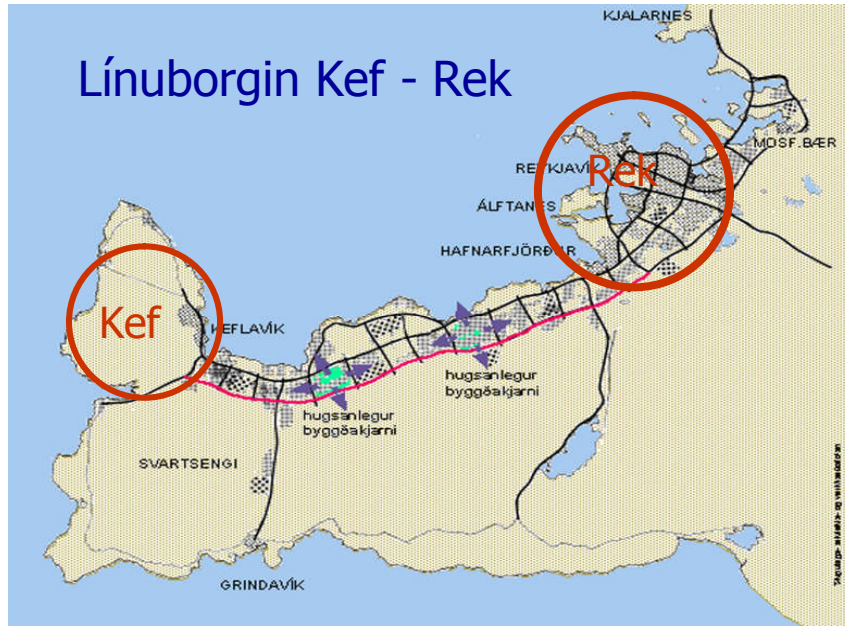
Land-
ráð sf

Árlegar viðhorfskannanir á völdum þáttum úr könnunum 2004 - 2006

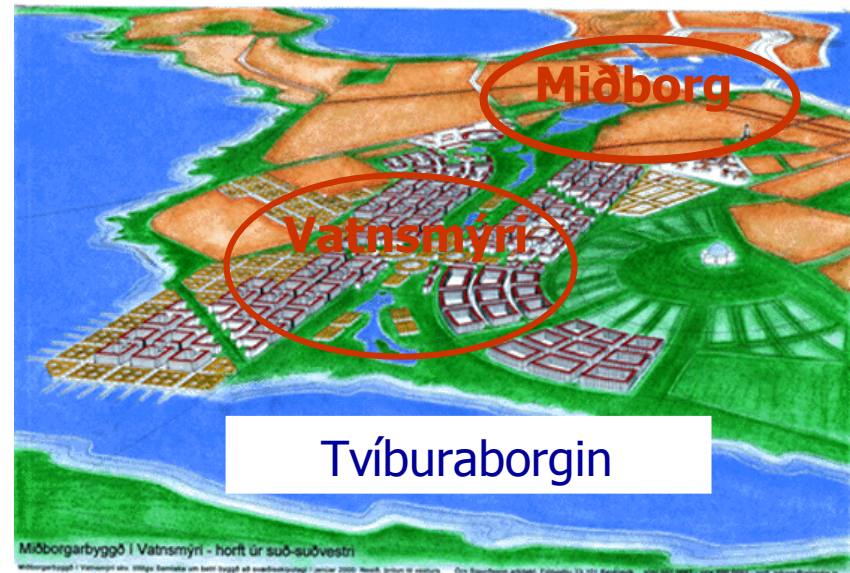
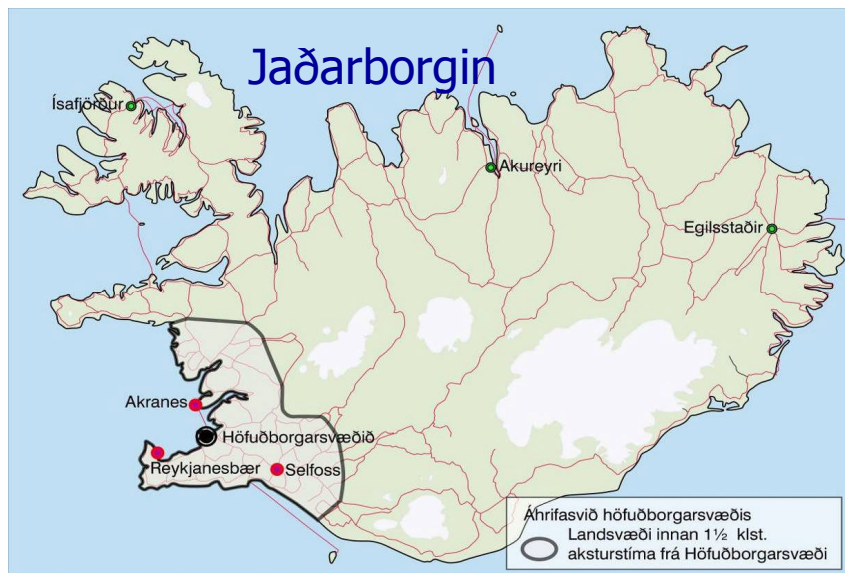

Samanburður við tölfræðilegar upplýsingar um umferð á völdum vegaköflum og fjölda farþega með flugi og ferjum sem og um fjölda ökutækja og breytingar á dreifingu mannfjölda

Línuborgin Kef - Rek

Þrír kostir um þróun byggðar
á
Suðvesturhluta landsins

Að framtíð skal hyggja..

Takk fyrir

*YOU DIDNT SAVE ANYTHING
FOR RETIREMENT DID YOU??*

Bjarni Reynarsson